

WICEPREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
Ewa Polkowska

KNO.410.003.01.2016
P/16/023

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/023 – Rozwój sportu osób niepełnosprawnych.
Okres objęty kontrolą	Lata 2013-2016 (do czasu zakończenia kontroli) oraz działania wcześniejsze, jeśli miały bezpośredni wpływ na zjawiska będące przedmiotem kontroli
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego
Kontrolerzy	Bogdan Jasiński, doradca ekonomiczny, legitymacja służbowa nr 15535 Tomasz Tokajuk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie nr KNO/3/1016 z dnia 1 czerwca 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Ministerstwo Sportu i Turystyki, 00-082 Warszawa, ul. Senatorska 14, zwane dalej <i>MSiT</i> lub <i>Ministerstwem</i>
Kierownik jednostki kontrolowanej	Witold Bańka – Minister Sportu i Turystyki powołany na stanowisko Ministra Sportu i Turystyki w dniu 16 listopada 2015 r., zwany dalej <i>Ministrem SiT</i> lub <i>Ministrem</i> . Wcześniej stanowisko Ministra SiT zajmowali: Joanna Mucha od 18 listopada 2011 r. do 27 listopada 2013 r., Andrzej Biernat od 27 listopada 2013 r. do 15 czerwca 2015 r. oraz Adam Korol od 16 czerwca 2015 r. do 15 listopada 2015 r. (dowód: akta kontroli str. 3-5)

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Ocena ogólna

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli Minister Sportu i Turystyki nie w pełni skutecznie wspierał rozwój sportu osób niepełnosprawnych w Polsce. Pomimo zapewnienia warunków prawnych, finansowych i organizacyjnych w latach 2013-2015, wsparciem w ramach zadań sportu powszechnego i wyczynowego objęto rocznie tylko ok. 40 tys. osób niepełnosprawnych, co stanowi 1,3% osób niepełnosprawnych w Polsce². Efektem realizacji tych zadań było włączenie społeczne osób niepełnosprawnych poprzez ich uczestnictwo w sporcie. Wsparciem w latach 2013-2015 objęto ogółem 118,1 tys. osób niepełnosprawnych, w tym 115 tys. w ramach sportu powszechnego oraz 3,1 tys. w ramach sportu wyczynowego. NIK pozytywnie ocenia przeznaczenie przez Ministra coraz wyższych środków na dofinansowanie zadań sportu osób niepełnosprawnych z budżetu państwa część 25 – Kultura fizyczna oraz z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej (FRKF), co nie spowodowało jednak wzrostu liczby osób niepełnosprawnych objętych wsparciem w sporcie powszechnym. Liczba tych osób spadła z 39,1 tys. zł (w 2013 r.) do 37,7 tys. (w 2015 r.), tj. o 3,6%. Nie w pełni zrealizowano priorytet włączenia społecznego osób niepełnosprawnych, ponieważ zmniejszyła się liczba osób w głównych formach uprawiania sportu powszechnego, w których uczestniczy największa liczba niepełnosprawnych, tj. w zajęciach sekcji sportowych (o 1,8%) i imprezach sportowych (o 11,3%). Zdaniem NIK Minister nie podjął wystarczających działań w celu zahamowania tych negatywnych tendencji. Wynikało to z braku przyjęcia priorytetu włączenia społecznego osób niepełnosprawnych poprzez sport w *Strategii rozwoju sportu w Polsce do roku 2015*³, braku

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według skali 3-stopniowej byłoby utrudnione albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Według wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2011 r. przeprowadzonego przez Główny Urząd Statystyczny, liczba osób niepełnosprawnych posiadających prawne potwierdzenie niepełnosprawności wynosiła ogółem 3.131,5 tys. W kolejnych latach 2013-2015 Minister SiT objął wsparciem 1,3% osób niepełnosprawnych w Polsce (2013 r. – 40,1 tys. osób, 2014 r. – 39,3 tys. osób, 2015 r. – 38,7 tys. osób).

³ Dokument opracowany w Ministerstwie Sportu (od 23 lipca 2007 r. – MSiT) i przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 2 stycznia 2007 r. Strategia stanowi kontynuację i uzupełnienie *Strategii rozwoju sportu w Polsce do roku 2012* (<http://www.msport.gov.pl/sport>).

rzetelnej oceny efektywności dofinansowywanych zadań w rozliczeniu strategii za lata 2013-2015, jak również z niewypracowania w otwartych konkursach i programach Ministra zasad premiujących zadania adresowane do największej liczby osób niepełnosprawnych. W ocenie NIK przyczyną mógł być także brak bezpośredniej współpracy Ministra z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) we wspieraniu sportu osób niepełnosprawnych, jak również nieuzgadnianie działań w zakresie wspierania sportu i promocji aktywności fizycznej z PFRON oraz samorządami województw i powiatów. Zdaniem NIK zbyt małą rolę przypisano promocji sportu osób niepełnosprawnych. Nakłady na promocję wyniosły bowiem tylko 1% wydatków, brakowało strategii promocji oraz niewystarczająco wspierano promocję sportu i aktywności fizycznej osób niepełnosprawnych w mediach publicznych. NIK pozytywnie ocenia wzrost w latach 2013-2015 liczby zawodników kadry narodowej uczestniczących w przygotowaniach do udziału w igrzyskach paraolimpijskich (IP), igrzyskach głuchych (IG), mistrzostwach świata (MŚ) i mistrzostwach Europy (ME), a ponadto wyniki sportowe, potwierdzone zdobyciem 591 medali (w tym 208 złotych) oraz 550 miejsc 4-8. Ministerstwo prawidłowo rozliczało dofinansowane zadania.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

W latach 2013-2016 (do 31 maja) Minister, na zadania sportu powszechnego i wyczynowego przeznaczył ze środków FRKF i z budżetu państwa ogółem 137,1 mln zł (57 mln zł na sport powszechny i 80,1 mln zł na sport wyczynowy). W latach 2013-2015 wzrastało dofinansowanie zarówno sportu powszechnego (w 2013 r. – 13,2 mln zł, 2014 r. – 13,3 mln zł, 2015 r. – 14,8 mln zł), jak i wyczynowego (w 2013 r. – 17,3 mln zł, 2014 r. – 19,6 mln zł, 2015 r. – 20,9 mln zł).

W ramach dofinansowanych zadań w zakresie sportu powszechnego wsparciem objęto 115 tys. osób niepełnosprawnych, w tym 4,4 tys. osób niepełnosprawnych starszych (50+). W zajęciach sekcji sportowych, imprezach sportowych, mistrzostwach Polski i pucharach Polski oraz obozach sportowych uczestniczyło ogółem w 2013 r. 39,1 tys., w 2014 r. – 38,2 tys., w 2015 r. – 37,7 tys. osób niepełnosprawnych.

Zdaniem NIK w sprawozdaniach z realizacji *Strategii rozwoju sportu w Polsce do roku 2015* nie dokonano pełnej i rzetelnej analizy efektów zadań sportu osób niepełnosprawnych w latach 2013-2015, zaś sformułowane wnioski miały charakter zbyt ogólny i nie odnosiły się do osiąganych efektów ani ryzyk m.in. zmniejszającej się liczby osób niepełnosprawnych objętych zadaniami sportu powszechnego. Skutkowało to tym, że przyjęte w otwartych konkursach i programach Ministra kryteria oceny wniosków nie służyły realizacji priorytetu włączenia społecznego osób niepełnosprawnych oraz nie premiowały dofinansowywania zadań o jak najwyższej liczbie zawodników niepełnosprawnych.

W ramach sportu wyczynowego w latach 2013-2015 dofinansowaniem objęto 3,1 tys. zawodników kadry narodowej uczestniczących w przygotowaniach do udziału w IP, IG, MŚ i ME (wzrost z 999 do 1.054, tj. o 5,5%). Pomimo zmniejszenia się stanu kadry narodowej (z 1.135 do 1.054 członków, tj. o 7,1%) niepełnosprawni reprezentanci Polski uzyskali wysokie wyniki sportowe.

W latach 2013-2016 (do 30 czerwca) Minister wspierał sportowców i trenerów przyznając 766 zawodnikom kadry narodowej stypendia sportowe (15.523,3 tys. zł), 164 zawodnikom nagrody pieniężne za wybitne osiągnięcia sportowe (1.770,6 tys. zł), 209 trenerom nagrody za osiągnięcia w działalności w zakresie sportu osób niepełnosprawnych (1.454,8 tys. zł) oraz świadczenia pieniężne dla 952 reprezentantów Polski (23.902,2 tys. zł). Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła udzielania przez Ministra w latach 2013-2015 dofinansowania Polskiemu Komitetowi Paraolimpijskiemu na wypłatę stypendiów sportowych w kwocie 6.698,9 tys. zł, pomimo że zgodnie z § 6 ust. 1 i 4 rozporządzenia Ministra Sportu i Turystyki z dnia 15 października 2012 r. w sprawie stypendiów sportowych dla członków kadry narodowej⁴ podmiotem uprawnionym do wypłaty oraz obsługi finansowej stypendiów może być tylko właściwy polski związek sportowy. Ponadto obowiązujące przepisy ww. rozporządzenia uniemożliwiają przyznawanie stypendiów sportowych niepełnosprawnym medalistom i zawodnikom, którzy zajęli miejsca 4-8 na IP, IG, MŚ i ME,

⁴ Dz. U. poz. 1130. Dalej: rozporządzenie w sprawie stypendiów sportowych.

w związku z uczestnictwem w tych zawodach mniejszej niż wymagana liczby państw, osób, drużyn, osad lub załóg.

Oceny wniosków o dofinansowanie dokonywano prawidłowo, z wyjątkiem przypadku oceny formalnej i merytorycznej jednego wniosku na zadanie organizacji zajęć sekcji sportowych w 2014 r., której dokonano bez potwierdzenia podpisem członka komisji oceniającej.

NIK pozytywnie ocenia działanie powołanej przez Ministra Rady Sportu Osób Niepełnosprawnych, która wytyczała kierunki zmian w sporcie osób niepełnosprawnych. Uwaga NIK dotyczy odbywania przez Radę posiedzeń w latach 2014-2016 (do 30 czerwca) niezgodnie z trybem jej działania, tj. rzadziej niż raz na kwartał.

W ocenie NIK współpraca Ministra w zakresie sportu osób niepełnosprawnych z PFRON oraz z samorządami województw i powiatów była niewystarczająca. Minister w latach 2013-2016 nie uzgadniał działań z ww. podmiotami. Dopiero w 2016 r. powołał do ww. Rady Prezesa PFRON oraz zawarł z PFRON porozumienie, zmierzające do wzmocnienia i usprawnienia współpracy w zakresie wspólnych działań mających na celu rozwój sportu osób niepełnosprawnych w Polsce.

Niewystarczająca była także dotychczasowa promocja sportu powszechnego i wyczynowego oraz aktywności fizycznej osób niepełnosprawnych. W latach 2013-2016 Ministerstwo nie posiadało strategii promocji sportu osób niepełnosprawnych, a w *Dokumencie Implementacyjnym PRS 2020* nie wyodrębniono priorytetowych działań, narzędzi i mierników realizacji tej promocji. Niskie nakłady na promocję sportu wyczynowego i powszechnego w latach 2013-2015 (1 mln zł) oraz zaniechanie dofinansowania z FRKF w 2014 i 2015 r. nie umożliwiały, zdaniem NIK, skutecznej promocji w publicznej radiofonii i telewizji. Minister nie podjął też skutecznych działań w celu uznania letnich i zimowych IP za ważne wydarzenia o zasadniczym znaczeniu społecznym, transmitowane w telewizji.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Realizacja celów strategicznych rozwoju sportu osób niepełnosprawnych oraz współpraca z jednostkami realizującymi zadania w zakresie sportu i rekreacji osób niepełnosprawnych

Opis stanu
faktycznego

1.1. W przyjętej przez Radę Ministrów w dniu 2 stycznia 2007 r. *Strategii rozwoju sportu w Polsce do roku 2015* określono zadania Ministerstwa związane ze sportem osób niepełnosprawnych: dwa zadania w Priorytecie I. Popularyzacja sportu dla wszystkich, tj. rozszerzenie systemu rekreacji jako formy rehabilitacji osób niepełnosprawnych; promocja sportu i aktywności fizycznej osób niepełnosprawnych oraz jedno zadanie w Priorytecie II. Wzrost poziomu wyników sportowych, tj. opracowanie programów przygotowań do igrzysk paraolimpijskich; sport osób niepełnosprawnych w pzs⁵.

Realizacja zakładanych celów i zadań ww. strategii dotyczących sportu powszechnego i wyczynowego osób niepełnosprawnych została oceniona przez MSiT w sprawozdaniach za lata 2013-2015 (wskazano główne działania, wysokość i źródło finansowania, efekty – ocenę realizacji zadań, wskazano wartość dofinansowania i liczbę uczestników objętych wsparciem oraz sformułowano wnioski). W ramach zadania 1.2.4. *Rozszerzenie systemu rekreacji jako formy rehabilitacji osób niepełnosprawnych* wskazano, że rozszerzano system rekreacji poprzez realizację priorytetu włączenia społecznego osób starszych w ramach zajęć sekcji, imprez i obozów sportowych, wspierano organizację zajęć, imprez i obozów sportowych. W zakresie realizacji zadania 1.2.5. *Promocja sportu i aktywności fizycznej osób niepełnosprawnych* wskazano realizowane działania promocyjne i ich efekty oraz wskazano, że polityka społeczna państwa zakłada promowanie działań zmierzających do zintegrowania osób niepełnosprawnych z osobami pełnosprawnymi, promocja jest głównym zadaniem mającym wpływ na wszystkie pozostałe zadania z obszaru sportu osób

⁵ Planowane w ww. strategii zadania zmierzały do zwiększenia możliwości uprawiania sportu i rekreacji fizycznej przez osoby niepełnosprawne. Szczególny nacisk położono na propagowanie i rozpowszechnianie wszelkich form aktywności fizycznej dostosowanych do różnego rodzaju niesprawności.

niepełnosprawnych, ma na celu dotarcie do jak największej liczby odbiorców i zmianę obrazu osób niepełnosprawnych w świadomości reszty społeczeństwa. W sprawozdaniu z realizacji strategii nie odniesiono się do wskaźnika liczby imprez o charakterze sportowo-rekreacyjnym dla osób niepełnosprawnych za 2015 r., a jedynie do liczby zawartych umów (60) oraz uczestników imprez sportowych (23.470 uczestników). Wnioski dotyczące realizacji ww. zadań miały charakter ogólny, nie odnosiły się do uzyskanych efektów zadań ani też ryzyk m.in. zmniejszającej się liczby osób niepełnosprawnych objętych zadaniami sportu powszechnego, nie wskazywały też działań, jakie należałoby podjąć.

W zakresie zadania 2.1.9. *Opracowanie programów przygotowań do igrzysk paraolimpijskich* wskazywano zrealizowane programy przygotowań do IP oraz uzyskane wyniki sportowe (liczbę zdobytych medali w sportach paraolimpijskich w latach 2013-2015: 130, 151, 112) oraz na konieczność zwiększenia nakładów z budżetu państwa na program przygotowań do IP. W zakresie zadania 2.1.10. *Sport osób niepełnosprawnych w polskich związkach sportowych* wskazano, że efektem był wzrost liczby pzs realizujących zadania sportu niepełnosprawnych (w 2013 r. zaangażowało się dziewięć, w 2014 r. – 13, w 2015 r. – 15 pzs) oraz, że pożądane jest szkolenie sportowców niepełnosprawnych w środowisku zawodników pełnosprawnych.

W *Programie Rozwoju Sportu do roku 2020*⁶, w ramach Priorytetu 2.3. *Wspieranie włączenia społecznego poprzez sport* określono Kierunek interwencji 2.3.2. *Wsparcie integracji osób niepełnosprawnych poprzez ich uczestnictwo w sporcie*⁷, w ramach którego za najważniejsze działania MSiT uznano: zwiększenie dostępności zajęć i obiektów sportowych dla osób niepełnosprawnych, w tym poprzez wsparcie finansowe; promocję aktywności fizycznej wśród osób niepełnosprawnych, w tym w placówkach opieki zdrowotnej; zapewnienie wsparcia medycznego dla zajęć sportowych przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych (rehabilitacja); wspieranie niewyczynowego sportu osób niepełnosprawnych, w tym współzawodnictwa. Ponadto w ramach Priorytetu 4.1. *Wzmocnienie roli polskich związków sportowych jako podmiotów odpowiadających kompleksowo za rozwój i popularyzację dedykowanych sportów* określono Kierunek interwencji 4.1.2. *Sport wyczynowy osób niepełnosprawnych*, w ramach którego za najważniejsze działania uznano: tworzenie spójnego systemu sportu osób pełnosprawnych i niepełnosprawnych poprzez integrację struktur sportu osób niepełnosprawnych w poszczególnych sportach (dyscyplinach) z odpowiednimi pzs; zapewnienie sportowcom niepełnosprawnym optymalnych warunków szkolenia sportowego w zakresie przygotowań do udziału w letnich i zimowych IP, IG, MŚ i ME. Dla ww. Kierunków interwencji 2.3.2. i 4.1.2. przyjęto wskaźniki, których osiągnięcie zaplanowano na 2020 r. W dniu 14 czerwca 2016 r. Minister SiT przyjął *Dokument Implementacyjny PRS 2020*⁸, stanowiący katalog narzędzi do realizacji celów programu. W ww. dokumencie określono narzędzia realizujące Kierunki interwencji 2.3.2. i 4.1.2., tj. odpowiednio: nr 17 *Prowadzenie działań w zakresie upowszechniania sportu osób niepełnosprawnych* (na 2016 r. zaplanowano liczbę 74 tys. uczestników dofinansowywanych zadań z zakresu upowszechniania sportu osób niepełnosprawnych) oraz nr 25 *Przygotowanie reprezentacji Polski do udziału w Igrzyskach Paraolimpijskich, Igrzyskach Głuchych oraz Mistrzostwach Świata i Mistrzostwach Europy w sportach osób niepełnosprawnych* (na 2016 r. zaplanowano 1.020 zawodników kadry narodowej w sportach osób niepełnosprawnych objętych zorganizowanym szkoleniem sportowym).

⁶ Program przyjęty uchwałą nr 150 Rady Ministrów z dnia 31 sierpnia 2015 r. w sprawie przyjęcia „Programu Rozwoju Sportu do roku 2020” (M. P. poz. 989).

⁷ Jako cel interwencji w obszarze sportu powszechnego wskazano tworzenie warunków umożliwiających zwiększanie uczestnictwa w różnych formach aktywności sportowej, postrzeganej przede wszystkim przez pryzmat wyrównywania szans i pełnego udziału w życiu społecznym (integracja społeczna). Włączenie to może odbywać się zarówno poprzez pozbawione rywalizacji uczestnictwo w zajęciach sportowych, jak i niewyczynowe współzawodnictwo sportowe. Wskazano, że sport jest narzędziem włączenia społecznego, zwiększa szansę na podjęcie lub powrót osób niepełnosprawnych do pracy zawodowej.

⁸ W *Dokumencie Implementacyjnym PRS 2020* założono, że system monitorowania prowadzony będzie dwutorowo. Na poziomie strategicznym będzie oparty na wskaźnikach zapisanych w programie, na poziomie operacyjnym na miernikach realizacji poszczególnych narzędzi zapisanych w tym dokumencie. Proces ten odbywać się będzie corocznie, w pierwszym kwartale roku i będzie pozwalać m.in. na modyfikację opisów narzędzi, określanie wartości docelowych mierników realizacji, dodawanie nowych narzędzi czy wprowadzanie informacji o zaprzestaniu realizacji narzędzia.

Stwierdzono, że w *Dokumencie Implementacyjnym PRS 2020* nie wyodrębniono działań dotyczących promocji sportu osób niepełnosprawnych (pkt III.5. niniejszego wystąpienia).

(dowód: akta kontroli str. 273-317, 641-677, 678-846, 1389-1476)

Za wyjątkiem zlecenia dwóch ekspertyz oraz analiz roboczych, w latach 2013-2016 (do 31 maja) MSiT nie wykonało we własnym zakresie ani nie zlecało analiz lub badań dotyczących upowszechniania sportu, organizacji zajęć, imprez i obozów sportowych, szkolenia sportowego i trenerskiego, finansowania sportu powszechnego i wyczynowego, przygotowania i udziału kadry narodowej w IP, IG, MŚ i ME oraz promowania sportu i aktywności fizycznej osób niepełnosprawnych.

W 2015 r. na zlecenie Ministerstwa Instytut Sportu w Warszawie przygotował raport pn. *Analiza potencjału sportu paraolimpijskiego w przygotowaniach do Igrzysk Paraolimpijskich w Rio de Janeiro 2016*⁹. Ponadto w 2015 r. zlecono wykonanie ekspertyzy dotyczącej przebiegu integracji środowisk sportowych oraz tendencji w światowym ruchu osób niepełnosprawnych¹⁰. Analizy robocze były opracowywane we współpracy z Departamentem Sportu dla Wszystkich MSiT (DS) oraz Departamentem Sportu Wyczynowego MSiT (DSW) i wykorzystywane w diagnozie *Programu Rozwoju Sportu do roku 2020*. W latach 2013-2016 (do 31 maja) MSiT nie prowadziło ani nie zlecało wykonania badań w zakresie finansowania oraz uprawiania sportu i rekreacji przez osoby niepełnosprawne w krajach Unii Europejskiej.

(dowód: akta kontroli str. 318-361, 362-363, 368-385)

Decyzją nr 2 Ministra Sportu z dnia 8 lutego 2016 r.¹¹ oraz zarządzeniem nr 13 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 16 kwietnia 2008 r.¹² powołano organ opiniodawczo-doradczy Ministra – Radę Sportu Osób Niepełnosprawnych. W latach 2013-2016 (do 31 maja) w skład ww. Rady wchodził m.in. przewodniczący (poseł na Sejm RP), Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych (od 18 kwietnia 2012 r. do 18 maja 2016 r.), Prezes PFRON (od 18 maja 2016 r.), przedstawiciele Polskiego Komitetu Paraolimpijskiego (PKPar), pzs i stowarzyszeń kultury fizycznej prowadzących działalność w zakresie sportu osób niepełnosprawnych oraz przedstawiciele MSiT. Rada odbyła 11 posiedzeń, których przedmiotem było m.in. omówienie programów sportu osób niepełnosprawnych, informacje dotyczące rozstrzygnięć konkursów, udziału reprezentacji w IP i IG, Igrzyskach Olimpiad Specjalnych, informacja nt. zmian w rozporządzeniu w sprawie stypendiów sportowych. Najważniejszymi kierunkami zmian i interwencji były m.in.: zwiększenie środków na sport osób niepełnosprawnych, zmiana przepisów ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych¹³, dotyczących zwolnienia od podatku wartości ubioru sportowego i reprezentacyjnego członka reprezentacji olimpijskiej i paraolimpijskiej zawodników Olimpiad Specjalnych i sportowców głuchych oraz nagród wypłacanych m.in. przez PKPar i Polski Związek Sportu Niesłyszących za wyniki na IP i IG, propozycje zmian rozporządzenia w sprawie stypendiów sportowych, zobligowanie pzs do przejęcia zadań w zakresie sportu wyczynowego osób niepełnosprawnych. Rada nie wskazywała propozycji realizacji nowych zadań w sporcie osób niepełnosprawnych.

(dowód: akta kontroli str. 259-269, 362-367, 386-468)

1.2. W latach 2013-2016 (do 31 maja) Minister współpracował z Pełnomocnikiem Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych w ramach Zespołu do spraw wykonywania postanowień

⁹ Raport obejmuje analizę planu organizacji szkolenia, kadry trenerskiej, szkolonych zawodników, zadań wynikowych oraz szans awansu do igrzysk zawodników. W raporcie wskazywano m.in. na konieczność podnoszenia kompetencji kadr pracujących ze sportowcami niepełnosprawnymi oraz zapewnienie szczególnego wsparcia diagnostycznego potencjalnym kandydatom do medalu paraolimpijskiego.

¹⁰ Sporządzenie ekspertyzy zlecono na podstawie umowy nr 2015.35/OSSJ13/UPC/DS/92695 z dnia 9 listopada 2015 r. Ekspertyza ta będzie m.in. obejmować: diagnozę obecnego stanu sportu osób niepełnosprawnych, finansowanie sportu, stan liczby zawodników niepełnosprawnych w pzs i organizacjach osób niepełnosprawnych, proces przejmowania przez pzs poszczególnych dyscyplin sportu, główne problemy sportu osób niepełnosprawnych i bariery w dostępie do uprawiania sportu. Ekspertyza ma być przygotowana do 30 września 2016 r.

¹¹ Zmienioną decyzją nr 3 Ministra Sportu z dnia 4 kwietnia 2006 r.

¹² Zmienioną zarządzeniami Ministra SIT: nr 9 z 18 maja 2010 r., nr 5 z 18 kwietnia 2012 r., nr 12 z 29 sierpnia 2012 r., nr 19 z 9 lipca 2013 r., nr 11 z 18 maja 2016 r.

¹³ Dz. U. z 2012 r. poz. 361, ze zm.

Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych¹⁴, powołanego zarządzeniem nr 26 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 sierpnia 2013 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw wykonywania postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych¹⁵. Na posiedzeniu w dniu 29 września 2015 r. zaprezentowano informację o działaniach MSiT w celu zapewnienia udziału osób niepełnosprawnych w działalności sportowej i turystycznej. Ponadto od 18 kwietnia 2012 r. Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych, brał udział w posiedzeniach Rady Sportu Osób Niepełnosprawnych.

W związku z realizacją przyjętej przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 1 sierpnia 1997 r. uchwały Karta Praw Osób Niepełnosprawnych¹⁶ Minister SiT składał Ministrowi Pracy i Polityki Społecznej informacje roczne za lata 2012-2015 o działaniach MSiT w zakresie wspierania sportu osób niepełnosprawnych (sportu wyczynowego, sportu powszechnego, infrastruktury sportowej, działalności międzynarodowej, turystyki, prowadzonych prac legislacyjnych, dostosowania nieruchomości MSiT do potrzeb osób niepełnosprawnych, zatrudnienia osób niepełnosprawnych w MSiT, dostosowania serwisów internetowych do potrzeb osób niepełnosprawnych).

(dowód: akta kontroli str. 362-367, 489-511, 1013-1109)

Współpraca w latach 2013-2016 z PFRON polegała na powołaniu 18 maja 2016 r. do Rady Sportu Osób Niepełnosprawnych Prezesa PFRON. W dniu 20 lipca 2016 r. Minister podpisał z PFRON oraz Pełnomocnikiem Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych porozumienie, zmierzające do wzmocnienia i usprawnienia współpracy w zakresie wspólnych działań mających na celu rozwój sportu osób niepełnosprawnych w Polsce. Zgodnie z § 2 porozumienia współpraca ta ma na celu promocję sportu osób niepełnosprawnych, zwiększenie jakości działań na rzecz aktywizacji sportowej osób niepełnosprawnych, wspieranie projektów w zakresie rozwoju sportu, wspieranie wspólnych projektów i programów w zakresie inicjowania i wspierania sportu, wspieranie projektów w zakresie wydawnictw służących propagowaniu aktywności fizycznej i upowszechnianiu oferty adresowanej do środowiska osób niepełnosprawnych, przygotowanie zakresów współfinansowania sportu wyczynowego i amatorskiego osób niepełnosprawnych do 30 września 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 362-367, 1319-1330)

Ustalone
nieprawidłowości
i uwagi

1. NIK zwraca uwagę że Rada Sportu Osób Niepełnosprawnych w latach 2014-2016 (do 30 czerwca) odbywała posiedzenia niezgodnie z trybem jej działania, tj. rzadziej niż raz na kwartał.

Rada nie odbyła posiedzenia w I kwartale 2016 r. (15 czerwca), w 2014 r. odbyła trzy (25 marca, 8 lipca; 23 września), a w 2015 r. tylko dwa posiedzenia (26 marca, 20 lipca). Zgodnie z § 4 ust. 3 zarządzenia nr 13 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 16 kwietnia 2008 r. w sprawie powołania i trybu działania Rady Sportu Osób Niepełnosprawnych, ze zm., posiedzenia Rady powinny być zwoływane są przez przewodniczącego w miarę potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz na kwartał.

Sekretarz Stanu w MSiT Pan Jarosław Stawiarski wyjaśnił m.in., że liczba posiedzeń Rady uwarunkowana jest potrzebą podejmowania bieżących działań i interwencji w zakresie zapewnienia odpowiednich warunków rozwoju sportu osób niepełnosprawnych, a zwoływanie posiedzeń Rady podyktowane jedynie obowiązkiem wynikającym z przepisów zarządzenia nie znajduje w pełni uzasadnienia. Wskazał, że w 2015 r. dwukrotnie doszło do zmiany kierownictwa resortu, co nie pozostało bez wpływu na funkcjonowanie Rady.

Zdaniem NIK, pomimo że Minister nie był zobowiązany do zwoływania posiedzeń Rady Sportu Osób Niepełnosprawnych, Rada powinna działać w sposób zgodny z przyjętym trybem jej działania, wynikającym z obowiązujących regulacji.

(dowód: akta kontroli str. 259-268, 1298-1302, 1303-1314)

¹⁴ Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych sporządzona w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. została przyjęta i ratyfikowana przez Rzeczpospolitą Polską w dniu 6 września 2012 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169).

¹⁵ Dz. Urz. MPiPS z 2013 r., poz. 27.

¹⁶ M. P. Nr 50, poz. 475.

2. NIK zwraca uwagę, że w *Dokumencie Implementacyjnym PRS 2020* nie wyodrębniono priorytetowych działań dotyczących promocji sportu osób niepełnosprawnych oraz narzędzi i mierników ich realizacji. W *Programie Rozwoju Sportu do roku 2020*, w Kierunku interwencji 2.3.2. *Wsparcie integracji osób niepełnosprawnych poprzez ich uczestnictwo w sporcie* jako jedno z działań określono promocję aktywności fizycznej wśród osób niepełnosprawnych.

Pan Jarosław Stawiarski wyjaśnił, że ww. program jest dokumentem o charakterze bazowym, wyznaczającym w sposób ramowy cele, priorytety i kierunki interwencji w obszarze sportu. W *Dokumencie Implementacyjnym PRS 2020*, którego celem jest wdrożenie programu przyjęto narzędzie nr 17 Prowadzenie działań w zakresie upowszechniania sportu osób niepełnosprawnych, realizujące Kierunek interwencji 2.3.2., które przewiduje m.in. wsparcie finansowe dla działań promocyjnych. Minister wskazał też, że ww. dokument nie ma charakteru zamkniętego oraz podlega corocznej aktualizacji, w którym w zależności od potrzeb mogą być dodawane narzędzia.

Zdaniem NIK przyjęte w *Dokumencie Implementacyjnym PRS 2020*, narzędzie nr 17, jak i miernik realizacji tego narzędzia (liczba uczestników dofinansowywanych zadań z zakresu upowszechniania sportu osób niepełnosprawnych) dotyczą wszystkich działań upowszechniania sportu (zajęć, imprez i obozów sportowych oraz promocji sportu), bez wskazania konkretnych działań promocyjnych oraz mierników ich realizacji. Mając na uwadze istotną rolę, jaką w rozwoju sportu osób niepełnosprawnych spełnia promocja, co wskazano w *Programie Rozwoju Sportu do roku 2020* oraz w porozumieniu z dnia 20 lipca 2016 r., w dokumencie implementacyjnym niezbędne jest wprowadzenie odrębnych narzędzi dla działań promocyjnych i mierników ich realizacji.

(dowód: akta kontroli str. 1382-1385, 1386-1387, 1388-1476)

3. Uwaga NIK dotyczy niewystarczającej współpracy Ministra SiT oraz braku uzgadniania działań w latach 2013-2015 z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie wspierania sportu powszechnego i wyczynowego osób niepełnosprawnych oraz promocji aktywności fizycznej osób niepełnosprawnych.

Stwierdzono, że bezpośrednią współpracę z PFRON podjęto dopiero w 2016 r. W latach 2013-2015 w Radzie Sportu Osób Niepełnosprawnych nie uczestniczył przedstawiciel PFRON. Minister SiT do składu Rady powołał Prezesa PFRON 18 maja 2016 r. W dniu 20 lipca 2016 r. Minister SiT podpisał z PFRON porozumienie zmierzające do wzmocnienia i usprawnienia współpracy w zakresie wspólnych działań mających na celu rozwój sportu osób niepełnosprawnych w Polsce. Ponadto w maju 2016 r. powołano grupę roboczą do współpracy z PFRON (w skład wszedł m.in. zastępca Dyrektora DSW). Podczas spotkania grupy w dniu 24 czerwca 2016 r. omówiono programy realizowane przez MSiT i PFRON, dotyczące wsparcia sportu osób niepełnosprawnych oraz wskazano możliwe zakresy współpracy. Ponadto 6 i 18 lipca oraz 8 sierpnia 2016 r. odbyły się spotkania robocze przedstawicieli MSiT i PFRON nt. współpracy przy inicjowaniu i realizowaniu wspólnych działań, dotyczących rozwoju sportu osób niepełnosprawnych oraz identyfikacji podobieństw i różnic form wsparcia w MSiT i PFRON.

Zdaniem NIK rozpoczęcie w 2016 r. bezpośredniej współpracy MSiT z PFRON może przyczynić się do poprawy skuteczności działań wspierających rozwój sportu osób niepełnosprawnych oraz rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych poprzez sport i rekreację.

(dowód: akta kontroli str. 270-271, 362-367, 1298-1302, 1307-1308)

4. NIK zwraca uwagę na brak współpracy w latach 2013-2016 Ministra SiT z samorządami województw i powiatów w zakresie rozwoju sportu, promocji sportu i aktywności fizycznej osób niepełnosprawnych. Minister SiT również nie uzgadniał w latach 2013-2016 (do 31 maja) z samorządami planowanych i realizowanych działań w zakresie sportu, rekreacji i promowania aktywności fizycznej osób niepełnosprawnych, pomimo że województwa, powiaty i gminy w ramach zadań własnych realizują zadania z zakresu

kultury fizycznej¹⁷, w tym sportu osób niepełnosprawnych, a powiaty i województwa również zadania w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych dofinansowane ze środków PFRON¹⁸.

Dyrektor DS Pan Dariusz Buza w sprawie braku ww. współpracy oraz uzgadniania działań wyjaśnił, że Ministerstwo nie współpracuje bezpośrednio z j.s.t. Zgodnie z Programem Upowszechniania Sportu Osób Niepełnosprawnych zadania publiczne zlecane przez Ministra SiT, skierowane są do organizacji pozarządowych, których celem statutowym jest prowadzenie działalności w zakresie kultury fizycznej osób niepełnosprawnych, natomiast beneficjenci tego programu w ramach realizowanych zadań mogą wykazywać jako środki własne lub środki pochodzące z innych źródeł, dotacje przyznane przez j.s.t.

Minister SiT Pan Witold Bańka wyjaśnił, że Ministerstwo rozważa możliwości i tryb wystąpienia do władz samorządowych z propozycją współpracy.

Zdaniem NIK, nawiązanie współpracy z j.s.t. realizującymi zadania w zakresie wsparcia sportu osób niepełnosprawnych ze środków własnych i środków z PFRON, jak również uzgadnianie działań Ministerstwa z tymi jednostkami służyłoby rozwojowi i upowszechnianiu sportu osób niepełnosprawnych oraz poprawie koordynacji działań w tym zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 270-271, 362-367, 1486-1488)

Ocena cząstkowa

W latach 2012-2016 (do 31 maja) Minister SiT realizował założenia dotyczące rozwoju sportu powszechnego i wyczynowego osób niepełnosprawnych określone w *Strategii rozwoju sportu w Polsce do roku 2015* oraz *Programie Rozwoju Sportu do roku 2020*.

NIK zwraca uwagę, że w *Dokumencie Implementacyjnym PRS 2020*, stanowiącym katalog narzędzi do realizacji celów *Programu Rozwoju Sportu do roku 2020* nie wyodrębniono priorytetowych działań dotyczących promocji sportu osób niepełnosprawnych, narzędzi oraz mierników ich realizacji.

NIK pozytywnie ocenia działanie Rady Sportu Osób Niepełnosprawnych, która wytyczała kierunki zmian w sporcie osób niepełnosprawnych, mimo że w latach 2014-2016 (do 30 czerwca) odbywała posiedzenia niezgodnie z trybem jej działania, tj. rzadziej niż raz na kwartał.

Uwagi NIK dotyczyły niewystarczającej współpracy MSiT oraz braku uzgadniania działań w zakresie wspierania sportu osób niepełnosprawnych i promocji aktywności fizycznej osób niepełnosprawnych w latach 2013-2015 z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz w latach 2013-2016 z samorządami województw i powiatów. Ponadto w latach 2013-2015 w Radzie Sportu Osób Niepełnosprawnych nie uczestniczył przedstawiciel PFRON, z którym bezpośrednią współpracę Minister podjął dopiero w maju 2016 r. poprzez powołanie do składu Rady Prezesa PFRON oraz zawarcie w lipcu 2016 r. porozumienia w sprawie współpracy w zakresie wspólnych działań, mających na celu rozwój sportu osób niepełnosprawnych.

2. Organizacja i realizacja zadań z zakresu sportu powszechnego osób niepełnosprawnych

Opis stanu faktycznego

2.1. W latach 2013-2016 (do 31 maja) Minister SiT zlecał stowarzyszeniom kultury fizycznej prowadzącym działalność w zakresie sportu osób niepełnosprawnych i pzs zadania upowszechniania sportu osób niepełnosprawnych (sportu powszechnego) w wyniku

¹⁷ Zgodnie z art. 14 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2016 r. poz. 486) samorząd województwa wykonuje zadania w zakresie kultury fizycznej i turystyki. Zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 5 i 8 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 814) powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie wspierania osób niepełnosprawnych oraz kultury fizycznej i turystyki. Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446) gmina wykonuje zadania własne w zakresie kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych.

¹⁸ Zgodnie z art. 35 a ust. 1 pkt 7 lit. b ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, ze zm.) do zadań powiatu należy dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych. Zgodnie z art. 36 ust. 2 i 4 ww. ustawy zadania rehabilitacji społecznej w zakresie organizowania m.in. lokalnych, regionalnych i ogólnopolskich imprez sportowych i rekreacyjnych dla osób niepełnosprawnych wspierających ich aktywność w tych dziedzinach mogą być realizowane przez fundacje i organizacje pozarządowe również na zlecenie samorządu województwa lub powiatu.

otwartych konkursów z zakresu rozwijania sportu osób niepełnosprawnych oraz programów upowszechniania sportu osób niepełnosprawnych. Zadania były finansowane z budżetu państwa część 25 – Kultura fizyczna oraz FRKF. Zlecane zadania dotyczyły organizacji zajęć sekcji sportowych, imprez sportowych, prowadzenia zajęć sportowych – program „Animator sportu osób niepełnosprawnych” (koordynowany przez Zarząd Główny Szkolnego Związku Sportowego), obozów sportowych, promocji sportu osób niepełnosprawnych oraz zakupu sprzętu sportowego.

W 2013 r. zadania z zakresu rozwijania sportu osób niepełnosprawnych realizowane były w ramach zadania: „Promowanie i wspieranie rozwoju sportu dla wszystkich”, działania: „Wspieranie przedsięwzięć w zakresie upowszechniania sportu osób niepełnosprawnych” na podstawie otwartego konkursu¹⁹. Na realizację zadań przeznaczono 11.898 tys. zł ze środków FRKF.

W latach 2014-2016 (do 31 maja) zadania sportu powszechnego osób niepełnosprawnych realizowane były na podstawie zatwierdzonych i ogłaszanych przez Ministrów SiT programów upowszechniania sportu osób niepełnosprawnych finansowanych ze środków FRKF: w listopadzie 2013 r. zatwierdził i ogłosił program na 2014 r. (na realizację programu przeznaczono 13.368 tys. zł); w dniu 9 grudnia 2014 r. zatwierdził i ogłosił program na 2015 r. (na realizację programu przeznaczono 14.898 tys. zł); w dniu 16 października 2015 r. zatwierdził i ogłosił program na 2016 r. (na realizację programu przeznaczono 15.692 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 106-155, 156-165, 166-177, 178-189)

W latach 2013-2016 (do 31 maja) na zadania z zakresu sportu powszechnego wydatkowano ogółem 57.013 tys. zł, w tym: w 2013 r. – 13.229 tys. zł, w 2014 r. – 13.257 tys. zł, w 2015 r. – 14.835 tys. zł, w 2016 r. – 15.692 tys. zł. Ze środków FRKF sfinansowano 355 umów na kwotę 56.444 tys. zł, a z budżetu państwa dziewięć umów na kwotę 569 tys. zł. W 2013 r. dofinansowaniem objęto ogółem 39,1 tys., w 2014 r. – 38,2 tys., w 2015 r. – 37,7 tys., a w 2016 (do 31 maja) planowano objęcie 21,7 tys. zawodników niepełnosprawnych.

(dowód: akta kontroli str. 105, 190-192, 193-244)

Na realizację poszczególnych rodzajów zadań sportu powszechnego wydatkowano w latach 2013-2016 (do 31 maja)²⁰ następujące kwoty:

- organizacja zajęć sekcji sportowych: w 2013 r. – 4.349 tys. zł, w 2014 r. – 4.390 tys. zł, w 2015 r. – 4.708 tys. zł, w 2016 r. – 4.006 tys. zł;
- prowadzenie zajęć sekcji sportowych – program „Animator sportu osób niepełnosprawnych”: w 2013 r. – 550 tys. zł, w 2014 r. – 550 tys. zł, w 2015 r. – 664 tys. zł, w 2016 r. – 500 tys. zł;
- organizacja imprez sportowych: w 2013 r. – 4.010 tys. zł, w 2014 r. – 3.715 tys. zł, w 2015 r. – 3.982 tys. zł, w 2016 r. – 3.485 tys. zł;
- organizacja imprez mistrzostw Polski i pucharów Polski: w 2013 r. – 1.331 tys. zł, w 2014 r. – 1.433 tys. zł, w 2015 r. – 1.740 tys. zł, w 2016 r. – 1.443 tys. zł;
- organizacja obozów sportowych: w 2013 r. – 2.487 tys. zł, w 2014 r. – 2.444 tys. zł, w 2015 r. – 2.940 tys. zł, w 2016 r. – 1.378 tys. zł;
- zakup sprzętu sportowego: w 2013 r. – 198 tys. zł, w 2014 r. – 395 tys. zł, w 2015 r. – 392 tys. zł, w 2016 r. – 116 tys. zł;
- promocja sportu osób niepełnosprawnych: w 2013 r. – 200 tys. zł, w 2014 r. – 260 tys. zł, w 2015 r. – 309 tys. zł, w 2016 r. – 255 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 245, 246-251)

Badaniem objęto cztery konkursy ofert na dofinansowanie zadań z zakresu sportu powszechnego osób niepełnosprawnych w 2013, 2014 i 2015 r.²¹. Konkursy na lata 2013

¹⁹ Ogłoszenie konkursowe na dofinansowanie w 2013 r. zadań z zakresu rozwijania sportu osób niepełnosprawnych zostało zatwierdzone przez Podsekretarza Stanu w MSiT w dniu 8 listopada 2012 r.

²⁰ W 2016 r. podano kwoty dofinansowania wg podpisanych umów na dzień 31 maja.

i 2014 przeprowadzono zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Sportu i Turystyki z dnia 23 sierpnia 2010 r. w sprawie dofinansowania zadań ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej²² oraz ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie²³, a w ramach programu na 2015 r. zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Sportu i Turystyki z dnia 10 października 2014 r. w sprawie szczegółowych warunków uzyskiwania dofinansowania realizacji zadań inwestycyjnych oraz zadań z zakresu rozwijania sportu, trybu składania wniosków oraz przekazywania środków z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej²⁴. Badanie wniosków o dofinansowanie (po pięć w 2013 i 2014 r. oraz sześć w 2015 r.) wykazało, że zostały one złożone przez podmioty, których celem statutowym było prowadzenie działalności w zakresie kultury fizycznej i sportu osób niepełnosprawnych, dokonano oceny formalnej i merytorycznej ofert (wniosków) w protokołach oceny oferty (wniosku) oraz sporządzono protokoły zbiorcze z oceny formalnomerytorycznej zatwierdzone przez Ministra SiT.

(dowód: akta kontroli str. 1573-1580, 1581-1584)

2.2. Objęte badaniem umowy o dofinansowanie zadań sportu powszechnego (łącznie dziewięć, po trzy na realizację zadań w 2013, 2014 i 2015 r.) zostały prawidłowo rozliczone. Na podstawie sprawozdań końcowych DS sporządził karty rozliczenia dotacji, w których wskazano kwotę wykorzystanego dofinansowania oraz przekazał wnioskodawcom informację o przyjęciu rozliczenia dotacji.

(dowód: akta kontroli str. 1617-1622)

2.3. Z danych dotyczących kwot wydatkowanych środków z budżetu państwa oraz FRKF na realizację poszczególnych zadań programów sportu powszechnego w latach 2013-2015 wynika, że:

- na organizację zajęć sekcji sportowych zawarto 48 umów, dofinansowaniem objęto 39,1 tys. zawodników, w tym 1.710 osób starszych 50+ (2013 r. – 396, 2014 r. – 839, 2015 r. – 475), zajęcia prowadziło ogółem 4 tys. trenerów/instruktorów sportowych;
- na prowadzenie zajęć sekcji sportowych „Animator sportu osób niepełnosprawnych” zawarto trzy umowy, dofinansowaniem objęto 16,6 tys. zawodników, zajęcia prowadziło 1,7 tys. animatorów;
- na organizację imprez sportowych zawarto 63 umowy, zorganizowano 485 imprez, w których uczestniczyło 41,7 tys. zł zawodników, w tym 2.026 osób starszych 50+ (2013 r. – 1.494, 2014 r. – 150, 2015 r. – 382), zajęcia prowadziło ogółem 7,6 tys. trenerów/instruktorów sportowych;
- na organizację imprez mistrzostw Polski i pucharów Polski zawarto 21 umów, zorganizowano 187 imprez, w których udział wzięło 10,7 tys. zawodników, zajęcia prowadziło 2,6 tys. trenerów i instruktorów sportowych;
- na organizację obozów sportowych zawarto 37 umów, zorganizowano 67 obozów, w których uczestniczyło 6,9 tys. zawodników, w tym 668 starszych 50+ (2013 r. – 427, 2014 r. – 90, 2015 r. – 151), zajęcia prowadziło ogółem 1,2 tys. trenerów/instruktorów sportowych;
- na zakup sprzętu sportowego zawarto 23 umowy, a na promocję sportu osób niepełnosprawnych 16 umów, natomiast działaniami promocyjnymi objęto 2,3 mln uczestników.

²¹ Otwarty konkurs na dofinansowanie w 2013 r. zadań z zakresu rozwijania sportu osób niepełnosprawnych „Promowanie i wspieranie sportu dla Wszystkich”, Działanie „Wspieranie przedsięwzięć w zakresie upowszechniania sportu osób niepełnosprawnych” finansowanych ze środków FRKF; Otwarty konkurs na dofinansowanie w 2014 r. zadań z zakresu rozwijania sportu osób niepełnosprawnych „Promowanie i wspieranie sportu dla Wszystkich” Działanie „Wspieranie przedsięwzięć w zakresie upowszechniania sportu osób niepełnosprawnych” finansowanych ze środków FRKF; Program upowszechniania sportu osób niepełnosprawnych na 2015 r. Ministra Sportu i Turystyki z dnia 9 grudnia 2014 r.

²² Dz. U. Nr 156, poz. 1051. Dalej: rozporządzenie z dnia 23 sierpnia 2010 r. – uchylone z dniem 15 października 2014 r.

²³ Dz. U. z 2016 r. poz. 239, ze zm. Dalej: ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

²⁴ Dz. U. poz. 1391. Dalej: rozporządzenie z dnia 10 października 2014 r. – uchylone z dniem 1 stycznia 2016 r.

W latach 2013-2015 liczba dofinansowanych imprez sportowych (w tym mistrzostw Polski i pucharów Polski) wynosiła odpowiednio: 242, 207, 221, a obozów sportowych (67, 58, 72).

(dowód: akta kontroli str. 245)

Liczba zawodników niepełnosprawnych w dofinansowanych formach sportu powszechnego w latach 2013-2016 (do 31 maja) była następująca:

- zajęcia sekcji sportowych: w 2013 r. – 13.084 osób, w 2014 r. – 13.023, w 2015 r. – 12.848; w 2016 r. – 8.611;
- zajęcia sekcji sportowych „Animator sportu osób niepełnosprawnych”: w 2013 r. – 5.253 osoby (417 animatorów), w 2014 r. – 5.313 (417 animatorów), w 2015 r. – 6.025 (504 animatorów); w 2016 r. (w trakcie realizacji);
- imprezy sportowe: w 2013 r. – 15.541 osób, w 2014 r. – 13.974, w 2015 r. – 12.197; w 2016 r. – 8.718;
- imprezy sportowych mistrzostw Polski i pucharów Polski: w 2013 r. – 2.828 osób, w 2014 r. – 3.817, w 2015 r. – 4.096; w 2016 r. – 3.356;
- obozy sportowe: w 2013 r. – 2.340 osoby, w 2014 r. – 2.065, w 2015 r. – 2.507, w 2016 r. – 978.

W ramach badanych umów (w pkt 2.2. wystąpienia) beneficjenci osiągnęli zaplanowane cele i rezultaty zadań.

(dowód: akta kontroli str. 1480-1481, 1554-1556, 1605-1610)

Ustalone
nieprawidłowości
i uwagi

1. Ocena formalna i merytoryczna wniosku, złożonego 27 grudnia 2013 r. przez Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start” (ID 1065657), o dofinansowanie organizacji zajęć sekcji sportowych dla osób niepełnosprawnych (950 tys. zł), w protokole oceny z dnia 9 stycznia 2014 r. nie została potwierdzona podpisem członka komisji oceniającej, dokonującego oceny.

Było to niezgodne ze wzorem protokołu oceny wniosku z zakresu „Wspierania przedsięwzięć w zakresie upowszechniania sportu osób niepełnosprawnych” ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej, stanowiącego załącznik nr 3 do zarządzenia nr 4 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 24 stycznia 2014 r. w sprawie powołania i trybu działania Komisji oceniających do spraw opiniowania ofert i wniosków konkursowych składanych do Departamentu Sportu dla Wszystkich w ramach konkursów na rok 2014 z zakresu promowania i wspierania rozwoju sportu dla wszystkich ze środków budżetu państwa oraz Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej²⁵, zgodnie z którym protokół ten powinien zawierać imię i nazwisko, datę i czytelny podpis osoby oceniającej.

Pan Dariusz Buza wyjaśnił, że brak podpisu na protokole oceny wynikał z przeoczenia członka komisji oceniającej wniosek.

(dowód: akta kontroli str. 1342-1344, 1355-1356, 1477-1479)

2. Uwaga NIK dotyczy dokonywania oceny pod względem formalnym i merytorycznym wniosków o dofinansowanie zadań sportu powszechnego osób niepełnosprawnych w 2013, 2014 i 2015 r. tylko przez jedną osobę – członka komisji konkursowej (komisji oceniającej).

Objęte kontrolą NIK wnioski o dofinansowanie zadań z zakresu sportu powszechnego osób niepełnosprawnych (po pięć wniosków w 2013 r. i 2014 r. oraz sześć w 2015 r.) zostały ocenione tylko przez jednego członka komisji, pomimo że komisje w latach 2013-2015 liczyły odpowiednio: 10, 12 i 12 osób. Ponadto ww. członek komisji rekomendował przyznanie dofinansowania ocenianym wnioskom, którym w kryteriach oceny merytorycznej przyznał co najmniej 59 pkt (w 2013 r.) i co najmniej 60 pkt (w latach 2014-2015).

Pan Dariusz Buza wyjaśnił, że ocena wniosków obejmowała następujące poziomy, tj. ocenę wniosków przez pracowników DS, opiniowanie i weryfikację wniosków przez Naczelnika Wydziału Sportu dla Wszystkich w DS, opiniowanie i weryfikację wyników oceny przez

²⁵ Dz. Urz. MSiT poz. 4, ze zm.

członków komisji oceniającej, akceptację protokołu zbiorczego przez dyrektora DS, weryfikację zaproponowanych wyników oceny wniosków i protokołu zbiorczego przez Ministra SiT.

Zdaniem NIK, dokonywanie oceny formalnej i merytorycznej wniosków oraz rekomendowanie przyznania dofinansowania tylko przez jedną osobę, pomimo powoływania wieloosobowych komisji do oceny wniosków, nie zapewniało w pełni bezstronnej i obiektywnej ich oceny. Wskazane poziomy weryfikacji wniosków w DS nie zostały udokumentowane w procesie oceny wniosków. W ocenie NIK wskazane jest podjęcie działań w celu zapewnienia weryfikacji i oceny wniosków w ramach DS przez więcej niż jednego członka komisji.

(dowód: akta kontroli str. 1342-1344, 1345-1376, 1477-1479)

3. NIK zwraca uwagę na spadek w latach 2013-2015 liczby osób niepełnosprawnych objętych wsparciem w zadaniach sportu powszechnego z 39,1 tys. zł do 37,7 tys., tj. o 3,6 %.

Pomimo wzrostu finansowania sportu powszechnego w latach 2013-2015 (o 12,1%) wsparciem ze środków publicznych obejmowano coraz niższą liczbę osób niepełnosprawnych. Spadek dotyczył podstawowych form uprawiania sportu, w których rokrocznie uczestniczy największa liczba zawodników niepełnosprawnych, tj. w zajęciach sekcji sportowych (o 1,8%) i imprezach sportowych (o 11,3%). Spadła również liczba zorganizowanych imprez sportowych z 242 do 221, tj. o 8,7%. *Strategia rozwoju sportu w Polsce do roku 2015* nie zawierała priorytetu włączenia społecznego osób niepełnosprawnych poprzez sport. W sprawozdaniach z realizacji celów ww. strategii nie dokonano pełnej i rzetelnej analizy efektów zadań sportu powszechnego osób niepełnosprawnych w latach 2013-2015, a sformułowane wnioski miały charakter zbyt ogólny i nie odnosiły się do osiąganych efektów ani ryzyk m.in. zmniejszającej się liczby osób niepełnosprawnych objętych zadaniami sportu powszechnego. Zdaniem NIK funkcjonujący w Ministerstwie system przyznawania dofinansowania niewystarczająco premiował zadania obejmujące najwyższą liczbę osób niepełnosprawnych²⁶. W ocenie NIK zasady oceny i punktacji kryteriów nie stanowiły wystarczającego mechanizmu zapewniającego wsparcie jak najwyższej liczby osób niepełnosprawnych.

Pan Dariusz Buza wyjaśnił, że Ministerstwo ma ograniczony wpływ na liczbę zawodników biorących udział w zadaniach. Stwierdził, że w ramach oceny projektów preferowano zadania skupiające dużą liczbę zawodników, jednak ich liczba zależała głównie od inicjatywy, zaangażowania oraz możliwości finansowych i organizacyjnych beneficjentów. Spadek ten wynikał też z rosnących kosztów organizacji zajęć, imprez i obozów sportowych.

NIK nie podziela ww. wyjaśnień. Zdaniem NIK w latach 2013-2015 nie podjęto skutecznych działań w celu zahamowania ww. tendencji spadkowych. Wynikało to także z braku oceny efektywności zadań sportu powszechnego osób niepełnosprawnych w rozliczeniu *Strategii rozwoju sportu w Polsce do roku 2015* za lata 2013-2015 w zakresie spadku liczby osób niepełnosprawnych w zadaniach sportu powszechnego oraz z niewypracowania zasad i narzędzi premiujących włączenie społeczne poprzez sport jak najwyższej liczby osób niepełnosprawnych.

(dowód: akta kontroli str. 114-155, 276-317, 1345-1376, 1554-1556, 1605-1610, 1687-1728)

4. Uwaga NIK dotyczy niewielkiej liczby kontroli zadań sportu powszechnego osób niepełnosprawnych. W latach 2013-2016 (do 31 maja) pracownicy MSiT przeprowadzili tylko jedną kontrolę w zakresie sportu powszechnego w pzs²⁷ (na 246 zawartych umów na

²⁶ Pomimo wprowadzenia w otwartych konkursach oraz programach Ministra priorytetu włączenie społeczne osób niepełnosprawnych (w 2013 i 2014 r. jednym z priorytetów było włączenie społeczne osób niepełnosprawnych, w tym imprezy i obozy sportowe o charakterze integracyjnym, a w 2015 r. włączenie społeczne osób niepełnosprawnych), przyjęte kryteria oceny wniosków nie służyły realizacji tego priorytetu. W 2013 i 2014 r. priorytet ten realizowano poprzez ocenę wniosków w kryterium – zasięg zadania oceniany wg ilości uczestników i obszaru działania wnioskodawcy (za uczestników oprócz zawodników niepełnosprawnych uznawano także osoby obsługujące zadanie i wolontariuszy), a w 2015 r. w kryterium – włączenie społeczne osób niepełnosprawnych, które stanowiły maksimum 10 na 100 pkt, przy czym dofinansowywanie uzyskiwały pozytywnie rozpatrzone wnioski, które uzyskały minimum 59 pkt (w 2013 r.) i 60 pkt (w latach 2014-2015).

²⁷ W 2014 r. przeprowadzono kontrolę Polskim Związku Sportu Niepełnosprawnych w zakresie prawidłowości wykonywania zadań i wydatkowania środków publicznych na zadania zlecone przez Ministra SiT w 2013 r. z zakresu rozwijania sportu osób

realizację zadań sportu powszechnego oraz 55 przeprowadzonych kontroli w zakresie wykorzystania środków z budżetu państwa i FRKF).

Dyrektor Departamentu Kontroli i Nadzoru MSiT Pan Marcin Kaczmarczyk wyjaśnił, że niewielka liczba przeprowadzonych kontroli wynikała z braku zgłoszeń kontroli przez departamenty merytoryczne, braku sygnałów o nieprawidłowościach w realizacji zadań oraz liczby osób wydziału kontroli (sześć osób). Zdaniem NIK należy zwiększyć liczbę kontroli ww. zadań.

(dowód: akta kontroli str. 857-895, 967-981)

Ocena cząstkowa

W latach 2013-2016 (do 31 maja) Minister SiT finansował zadania sportu powszechnego osób niepełnosprawnych w ramach otwartych konkursów i programów Ministra SiT, dotyczących wspierania i upowszechniania sportu osób niepełnosprawnych: organizacji zajęć sekcji sportowych, imprez sportowych i obozów sportowych, promocji sportu osób niepełnosprawnych oraz zakupu sprzętu sportowego.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia finansowanie przez Ministra SiT zadań sportu powszechnego osób niepełnosprawnych. W latach 2013-2016 (do 31 maja) na zadania te przeznaczono ogółem 57.013 tys. zł. Dofinansowanie w stosunku do lat poprzednich, w 2014 r. wzrosło o 0,2%, a w 2015 r. o 11,9% (w 2013 r. – 13.229 tys. zł, w 2014 r. – 13.257 tys. zł, 2015 r. – 14.835 tys. zł).

W dofinansowanych zadaniach sportu powszechnego uczestniczyło ogółem 115 tys. osób niepełnosprawnych. Pomimo wzrostu finansowania zadań liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem spadła w latach 2013-2015 z 39,1 tys. zł do 37,7 tys. (o 3,6 %). Ponadto spadła liczba imprez sportowych z 242 do 221, tj. o 8,7%. Nie w pełni zrealizowano priorytet włączenia społecznego osób niepełnosprawnych, ponieważ zmniejszeniu uległa liczba osób w formach uprawiania sportu powszechnego, w których uczestniczy najwięcej tych osób, tj. w zajęciach sekcji sportowych (o 1,8%) oraz imprezach sportowych (o 11,3%). Zdaniem NIK, Minister nie podjął wystarczających działań w celu zahamowania ww. tendencji spadkowych. Wynikało to z braku w *Strategii rozwoju sportu w Polsce do roku 2015* priorytetu włączenia społecznego osób niepełnosprawnych poprzez sport, braku rzetelnej oceny efektywności dofinansowywanych zadań w rozliczeniu strategii za lata 2013-2015 oraz z niewypracowania w otwartych konkursach i programach Ministra zasad premiujących zadania o jak najwyższej liczbie osób niepełnosprawnych.

NIK pozytywnie ocenia wsparcie w latach 2013-2015 działaniami 4,4 tys. niepełnosprawnych osób starszych (50+) oraz realizację programu „Animator sportu osób niepełnosprawnych”, w którym wzrastała liczba osób niepełnosprawnych i animatorów.

Ministerstwo prawidłowo rozliczało umowy o dofinansowanie. Ocenę wniosków o dofinansowanie przeprowadzano prawidłowo, za wyjątkiem stwierdzonej nieprawidłowości polegającej na przeprowadzeniu oceny formalnej i merytorycznej wniosku na zadanie organizacji zajęć sekcji sportowych dla osób niepełnosprawnych w 2014 r. w kwocie 950 tys. zł, bez potwierdzenia oceny podpisem członka komisji oceniającej. Ponadto w latach 2013-2015 oceny wniosków pod względem formalnym i merytorycznym dokonywał tylko jeden członek komisji oceniającej, co zdaniem NIK nie zapewniało w pełni bezstronnej i obiektywnej ich oceny. Uwaga NIK dotyczy także niewielkiej liczby kontroli zadań sportu wyczynowego osób niepełnosprawnych.

3. Organizacja i realizacja zadań z zakresu sportu wyczynowego osób niepełnosprawnych

Opis stanu faktycznego

3.1. W latach 2013-2016 (do 31 maja) zadania sportu wyczynowego osób niepełnosprawnych realizowano poprzez dofinansowanie przygotowania kadry narodowej oraz jej udziału w IP, IG, MŚ i ME w sportach olimpijskich lub nieolimpijskich, w ramach programów Ministra SiT finansowanych ze środków FRKF oraz z budżetu państwa część 25 – Kultura fizyczna.

niepełnosprawnych finansowanych ze środków FRKF na podstawie umów nr 2013/0047/2418/SubC/DS-SN/2/BB z 8 kwietnia 2013 r. i nr 2013/0101/2418/SubC/DS-SN/2/BB z 28 sierpnia 2013 r. Minister SiT ocenił pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości realizację zadań zleconych w 2013 r. W wyniku kontroli do zwrotu przypisano kwotę 65.212,77 zł (60.500 zł jako pobraną w nadmiernej wysokości oraz 4.712,77 zł jako wykorzystaną niezgodnie z przeznaczeniem).

(dowód: akta kontroli str. 514-640)

W latach 2013-2016 (do 31 maja) zawarto ogółem 154 umów o dofinansowanie w łącznej kwocie 80.342 tys. zł, z czego wykorzystano 80.082 tys. zł, w tym 44 umowy dofinansowano w kwocie 25.520 tys. zł z budżetu państwa, a 110 umów dofinansowano w kwocie 54.562 tys. zł ze środków FRKF. Z pzs zawarto ogółem 107 (65%) umów o dofinansowanie.

W 2013 r. z budżetu państwa dofinansowano pięć umów w łącznej kwocie 5.537 tys. zł (5.059 tys. zł w sportach letnich i 478 tys. zł w zimowych). Szkoleniem sportowym objęto 527 zawodników, w tym 492 w sportach letnich i 35 w zimowych. Z FRKF dofinansowano 26 umów w łącznej kwocie 11.781 tys. zł (10.270 tys. zł w sportach letnich i 1.511 tys. zł w zimowych). Szkoleniem sportowym objęto 999 zawodników, w tym 925 w sportach letnich i 74 w zimowych.

W 2014 r. z budżetu państwa dofinansowano 10 umów w łącznej kwocie 6.796 tys. zł (6.585 tys. zł w sportach letnich i 211 tys. zł w zimowych). Szkoleniem sportowym objęto 555 zawodników, w tym 445 w sportach letnich i 10 w zimowych. Z FRKF dofinansowano 27 umów w łącznej kwocie 12.795 tys. zł (11.620 tys. zł w sportach letnich i 1.175 tys. zł w zimowych). Szkoleniem sportowym objęto 1.054 zawodników, w tym 990 w sportach letnich i 64 w zimowych.

W 2015 r. z budżetu państwa dofinansowano dziewięć umów w łącznej kwocie 5.759 tys. zł (5.432 tys. zł w sportach letnich i 327 tys. zł w zimowych). Szkoleniem sportowym objęto 264 zawodników, w tym 255 w sportach letnich i dziewięciu w zimowych. Z FRKF dofinansowano 28 umów w łącznej kwocie 15.126 tys. zł (13.991 tys. zł w sportach letnich i 1.135 tys. zł w zimowych). Szkoleniem sportowym objęto 1.054 zawodników, 988 w sportach letnich i 66 w zimowych.

W 2016 r. zawarto 20 umów w łącznej kwocie 7.428 tys. zł z budżetu państwa. Dofinansowaniem planowano objąć 545 zawodników, w tym 537 w sportach letnich i ośmiu w zimowych. Z FRKF dofinansowano 29 umów w łącznej kwocie 14.860 tys. zł. Dofinansowaniem planowano objąć 1.108 zawodników, w tym 1.043 w sportach letnich i 65 w zimowych.

W latach 2013-2015 szkoleniem sportowym objęto ogółem 3.107 zawodników niepełnosprawnych, w tym 2.903 w sportach letnich (93,4%) i 204 w sportach zimowych (6,6%).

Liczba zawodników objętych szkoleniem sportowym dofinansowanym ze środków FRKF w latach 2013-2015 wzrosła z 999 do 1.054, natomiast liczba zawodników objętych zgrupowaniami oraz otrzymujących stypendia sportowe ze środków budżetu państwa w 2014 r. wzrosła do 555, a w 2015 r. spadła do 264. Zastępca Dyrektora DSW Pan Wojciech Kudlik wyjaśnił, że ww. zawodnicy byli jednocześnie beneficjentami środków z budżetu państwa oraz z FRKF. Ponadto wyjaśnił, że spadek liczby zawodników dofinansowanych ze środków budżetu państwa wynikał ze wzrostu liczby członków kadry narodowej pobierających stypendia sportowe oraz w efekcie przeznaczania corocznie wyższych środków finansowych na stypendia (o 1,9 mln zł więcej w 2015 r. niż w roku 2013).

(dowód: akta kontroli str. 896-934, 1377-1378, 1547-1548)

W latach 2013-2015²⁸ wydatki z budżetu państwa w części 25 – Kultura fizyczna i FRKF ogółem na realizację programów dotyczących sportu wyczynowego osób niepełnosprawnych wynosiły 53.050 tys. zł (w 2013 r. – 15.859 tys. zł, w 2014 r. – 17.913 tys. zł, w 2015 r. – 19.278 tys. zł). W poszczególnych kategoriach wydatków zrealizowano:

- koszty szkoleniowe: na zgrupowania i konsultacje krajowe: w 2013 r. wydatkowano 3.489 tys. zł na 297 działań, w 2014 r. 3.556 tys. zł na 344 działania, w 2015 r. 3.767 tys. zł na 315 działań; na zgrupowania i konsultacje zagraniczne: w 2013 r. wydatkowano 316 tys. zł na osiem działań, w 2014 r. 397 tys. zł na 20 działań; 2015 r.

²⁸ Sprawozdania z realizacji zadań za I półrocze 2016 r. są składane przez beneficjentów (wnioskodawców dotacji) w terminie do 31 sierpnia 2016 r.

291 tys. zł na 16 działań; na zawody krajowe: w 2013 r. wydatkowano 638 tys. zł na 85 działań, w 2014 r. 583 tys. zł na 88 działań, w 2015 r. 760 tys. zł na 95 działań; na zawody zagraniczne: w 2013 r. wydatkowano 4.739 tys. zł na 144 działania, w 2014 r. 5.298 tys. zł na 158 działań, w 2015 r. wydatkowano 5.783 tys. zł na 175 działań. W realizacji powyższych zadań uczestniczyło ogółem 3.107 zawodników (w 2013 r. – 999, w 2014 r. – 1.054, w 2015 r. – 1.054) oraz 624 trenerów (w 2013 r. – 219, w 2014 r. – 203, w 2015 r. – 202). Na stypendia sportowe dla zawodników kadry narodowej w 2013 r. wydatkowano 3.062 tys. zł (183 zawodników), w 2014 r. – 4.582 tys. zł (181), w 2015 r. – 4.930 tys. zł (213);

- koszty wspomagania szkolenia: na doszkalanie kadry szkoleniowej (trenerskiej, instruktorskiej) wydatkowano 19 tys. zł w 2015 r.; na suplementy diety, odżywki itp.: w 2013 r. wydatkowano 120 tys. zł, w 2014 r. – 153 tys. zł, w 2015 r. – 230 tys. zł; na zakup i obsługę sprzętu sportowego, specjalistycznego: w 2013 r. wydatkowano 1.203 tys. zł, w 2014 r. – 1.802 tys. zł, w 2015 r. – 2.007 tys. zł; na badania diagnostyczne/monitoring: w 2013 r. wydatkowano 120 tys. zł, w 2014 r. – 100 tys. zł, w 2015 r. – 63 tys. zł; na ubezpieczenia zawodników: w 2013 r. wydatkowano 35 tys. zł, w 2014 r. – 38 tys. zł, w 2015 r. – 35 tys. zł; na inne zadania: w 2013 r. wydatkowano 2.107 tys. zł, w 2014 r. – 1.404 tys. zł, w 2015 r. – 1.392 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 933-934)

Badaniem objęto konkursy ofert dotyczące dofinansowania z budżetu państwa i FRKF zadań z zakresu sportu wyczynowego osób niepełnosprawnych w 2013 r. i 2014 r. Konkursy przeprowadzono zgodnie z przepisami rozporządzenia z dnia 23 sierpnia 2010 r.

Badanie wniosków o przyznanie dofinansowania zadań (po 10 w 2013 r. i 2014 r.) wykazało, że wnioski o dofinansowanie zostały złożone przez podmioty, których celem statutowym jest prowadzenie działalności w zakresie kultury fizycznej i sportu osób niepełnosprawnych, komisja konkursowa dokonała ich oceny formalnej i merytorycznej w protokołach oceny oferty (wniosku) oraz sporządzono protokoły zbiorcze z oceny formalnomerytorycznej, zatwierdzone przez Ministra SiT.

(dowód: akta kontroli str. 1573-1580, 1585-1612)

3.2. Objęte kontrolą umowy o dofinansowanie zadań sportu wyczynowego (po cztery na zadania realizowane w 2013 i 2014 r. oraz trzy w 2015 r.), w tym dotyczące zakupu sprzętu sportowego, zostały prawidłowo rozliczone. Na podstawie sprawozdań końcowych DSW sporządził karty rozliczenia dotacji, w których wskazano kwotę wykorzystanego dofinansowania oraz przekazał wnioskodawcom informację o przyjęciu rozliczenia.

(dowód: akta kontroli str. 1613-1616)

3.3. W latach 2013-2016 (do 30 czerwca), z każdym rokiem wzrastała liczba sportów wyczynowych osób niepełnosprawnych objętych dofinansowaniem (56, 57, 59, 61), przy czym wzrost ten dotyczył sportów nieolimpijskich (17, 18, 21, 22), na zbliżonym poziomie kształtowała się liczba sportów objętych programem IP (29 w 2014 r. oraz po 30 w 2013, 2015 i 2016 r.), a na takim samym poziomie objętych programem IG (po dziewięć).

(dowód: akta kontroli str. 896-933)

W 2013 kadra narodowa zawodników niepełnosprawnych w dyscyplinach paraolimpijskich i głuchych oraz w dyscyplinach nieolimpijskich wynosiła 1.135 zawodników, z tego: w sportach IP – 549, w sportach IG – 319, w sportach nieolimpijskich – 267. W 2014 r. kadra liczyła 1.104 zawodników, z tego: w sportach IP – 526, w sportach IG – 327, w sportach nieolimpijskich – 251. W 2015 r. kadra liczyła 1.054 zawodników, z tego: w sportach IP – 535, w sportach IG – 254, w sportach nieolimpijskich – 265. W 2016 r. (do 30 czerwca) kadra liczyła 1.108 zawodników, z tego: w sportach IP – 500, w sportach IG – 327, w sportach nieolimpijskich – 281.

W latach 2013-2015 systematycznie malała liczba zawodników kadry narodowej w sportach objętych programem IP i IG, a nieznacznie wzrosła liczba zawodników kadry sportów nieolimpijskich. Spadek liczby zawodników wynikał głównie z zaostreżenia kryteriów selekcji zawodników przez część pzs, powodującego zmniejszenie składów w 2015 r. w stosunku

do roku 2013 (m.in. przez Polski Związek Kajakowy z 23 do 15, Polski Związek Sportu Niesłyszących w piłce siatkowej z 88 do 56 i w piłce nożnej ze 109 do 72, Polski Związek Kręglarski z 66 do 48, Polski Związek Żeglarski z 30 do 12 zawodników), rezygnacji przez jedno stowarzyszenie ze szkolenia zawodników we wioślarstwie w latach 2014-2015 (w 2013 r. szkolono 19 zawodników).

(dowód: akta kontroli str. 1377-1379, 1491-1508, 1547-1549)

W latach 2013-2016 (do 30 czerwca) polscy sportowcy niepełnosprawni zdobyli na IG, MŚ i ME ogółem 644 medale (202 złote, 216 srebrnych, 226 brązowych). W 2013 r. uzyskano 169 medali (58 złotych, 56 srebrnych i 55 brązowych); w 2014 r. – 241 medali (75 złotych, 88 srebrnych i 78 brązowych); w 2015 r. – 181 medali (54 złote, 55 srebrnych i 72 brązowych); w 2016 r. (do 30 czerwca) – 53 medale (15 złotych, 17 srebrnych i 21 brązowych). W latach 2013-2015 polscy reprezentanci na IP, IG, MŚ i ME zajęli miejsca 4-8, odpowiednio: 133, 209, 208.

Pan Wojciech Kudlik wyjaśnił, że podstawowy wpływ na spadek liczby medali w 2015 r. miały niższe niż rokowano osiągnięcia w 2015 r. w Global Games (zdobyto 23 medale, w tym 15 wywalczyli lekkoatleci), niższa liczba medali sportowców z niepełnosprawnością intelektualną na MŚ w 2015 r. oraz niższa liczba medali na MŚ w 2015 r. niż na ME w roku poprzednim (w kręglarstwie, szermierce na wózkach, kajakarstwie, pływaniu).

W ramach badanych umów (w pkt 3.2. wystąpienia) beneficjenci osiągnęli zaplanowane cele i rezultaty zadań.

(dowód: akta kontroli str. 1507-1546, 1547-1550, 1623-1624)

Ustalone
nieprawidłowości
i uwagi

1. Uwaga NIK dotyczy niepodjęcia przez Ministra SiT wystarczających działań na rzecz integracji sportu osób niepełnosprawnych z osobami pełnosprawnymi w zakresie zapewnienia realizacji szkolenia i treningu zawodników niepełnosprawnych z zawodnikami pełnosprawnymi.

W latach 2013-2016 kontynuowano działania w celu stworzenia spójnego systemu sportu osób niepełnosprawnych i pełnosprawnych poprzez integrację struktur sportu osób niepełnosprawnych w poszczególnych sportach z odpowiednimi pzs (w 2011 r. sportem osób niepełnosprawnych zajmował się jeden pzs, w 2013 r. – dziewięć, w 2014 r. – 13, w 2015 i 2016 r. – po 15). Pomimo, że jednym z założeń *Programu Rozwoju Sportu do roku 2020* było umożliwienie uprawiania sportu i szkolenia sportowego przez zawodników niepełnosprawnych wspólnie z zawodnikami pełnosprawnymi²⁹, w programach Ministra SiT na 2016 r. finansowanych z budżetu państwa i FRKF nie wprowadzono zapisów, zapewniających realizację szkolenia sportowego i treningu zawodników niepełnosprawnych razem z zawodnikami pełnosprawnymi (np. wskazując dyscypliny sportu oraz udział szkoleń i treningów osób niepełnosprawnych).

Pan Jarosław Stawiarski wyjaśnił, że realizowane programy dofinansowania zadań w 2016 r. nie wykluczają wspólnego szkolenia sportowego zawodników niepełnosprawnych i pełnosprawnych. W przypadku wielu zawodników np. lekkoatletów, łuczników, tenisistów stołowych, pływaków, kolarzy – szkolenie realizowane jest często wspólnie. Proces integrowania sportów jest stosunkowo nowy, proces treningowy wymaga rozpoznania i uwzględnienia specjalnych potrzeb wszystkich sportowców, a warunki programów Ministra nie narzucają sztywnych regulacji określających warunki wspólnego szkolenia zawodników.

Zdaniem NIK niezbędne jest rozpoznanie potrzeb treningowych w poszczególnych sportach oraz wprowadzenie do programów sportu wyczynowego zapisów, zobowiązujących pzs do realizacji szkoleń zawodników niepełnosprawnych razem z pełnosprawnymi oraz określenia minimalnego wymiaru czasowego tych szkoleń. Brak zapewniania ww. szkoleń i treningu może spowalniać proces integracji struktur sportu zawodników niepełnosprawnych i pełnosprawnych

(dowód: akta kontroli str. 1298-1290, 1303-1306)

²⁹ W Kierunku interwencji 4.1.2. wskazano, że tendencjami w organizacji współzawodnictwa sportowego osób niepełnosprawnych na poziomie międzynarodowym jest integracja sportu osób niepełnosprawnych i osób pełnosprawnych.

2. Uwaga NIK dotyczy niewystarczającego dofinansowania doszkalania kadry szkoleniowej trenerskiej i instruktorskiej w latach 2013-2015 w ramach zadań zleczanych beneficjentom.

W latach 2013-2015 beneficjenci w ramach udzielonego przez Ministra dofinansowania na doszkalanie kadry szkoleniowej trenerskiej i instruktorskiej przeznaczyli 19 tys. zł (w 2015 r.), co stanowiło 0,4% kosztów szkoleniowych i wspomaganie szkolenia w zakresie sportu wyczynowego. Dyrektor DSW Pani Urszula Włodarczyk wyjaśniła, że priorytetowe przeznaczenie środków dotyczyło przygotowań i udziału zawodników we współzawodnictwie sportowym, o przeznaczeniu dotacji na doszkalanie kadry trenerskiej i instruktorskiej decydowali zleceńbiobiorcy, natomiast podmioty realizujące zadania (m.in. pzs) mogły finansować je z innych środków. W latach 2013-2013 Minister powierzał Instytutowi Sportu zadania w zakresie prowadzenia Akademii Trenerskiej, które obejmowały szkolenia i konferencje dotyczące m.in. sportu osób niepełnosprawnych³⁰.

Zdaniem NIK, Minister SiT nie zapewnił w wystarczającym stopniu w programach sportu wyczynowego na lata 2013-2016 realizacji zadań przygotowania trenerów i instruktorów sportowych do szkolenia zawodników niepełnosprawnych z pełnosprawnymi. Brak odpowiedniego przygotowania kadry szkoleniowej może stanowić zagrożenie dla realizacji procesu integracji sportu wyczynowego osób niepełnosprawnych i pełnosprawnych, w tym szkolenia zawodników niepełnosprawnych z pełnosprawnymi.

(dowód: akta kontroli str. 933-934, 1377-1379, 1552-1553, 1625-1666)

3. Uwaga NIK dotyczy niewielkiej liczby przeprowadzonych kontroli zadań sportu wyczynowego osób niepełnosprawnych.

W latach 2013-2016 (do 31 maja) pracownicy MSiT przeprowadzili tylko jedną kontrolę³¹ (na 154 zawartych umów na realizację zadań sportu powszechnego oraz 55 przeprowadzonych kontroli w zakresie wykorzystania środków z budżetu państwa i FRKF).

Pan Marcin Kaczmarczyk wyjaśnił, że niewielka liczba przeprowadzonych kontroli wynikała z braku zgłoszeń kontroli przez departamenty merytoryczne, braku sygnałów o nieprawidłowościach w realizacji zadań oraz liczebności wydziału kontroli (sześć osób). Zdaniem NIK należy zwiększyć liczbę kontroli ww. zadań.

(dowód: akta kontroli str. 857-895, 967-981)

Ocena cząstkowa

W latach 2013-2016 (do 31 maja) Minister SiT prawidłowo organizował i realizował zadania sportu wyczynowego osób niepełnosprawnych. Zadania zlecano w ramach otwartych konkursów i programów Ministra SiT, dotyczących przygotowania i udziału zawodników niepełnosprawnych w IP, IG, MŚ, ME, w tym finansowania stypendiów sportowych dla członków kadry narodowej.

W latach 2013-2016 (do 31 maja) na zadania te przeznaczono ogółem 80.082 tys. zł, w tym 54.562 tys. zł ze środków FRKF oraz 25.520 tys. zł z budżetu państwa. NIK pozytywnie ocenia przeznaczenie przez Ministra SiT w latach 2013-2015 coraz wyższych nakładów na realizację zadań: w 2013 r. – 17.318 tys. zł, 2014 r. – 19.591 tys. zł, 2015 r. – 20.885 tys. zł. Oznaczało to wzrost w roku 2014 i 2015 w stosunku do lat poprzednich odpowiednio o 13,1% i 6,6%. Na sporty letnie przeznaczono 52.957 tys. zł (91,6%), natomiast na zimowe 4.837 tys. zł (8,4%).

NIK pozytywnie ocenia efekty dofinansowanych zadań. W latach 2013-2015 dofinansowano uczestnictwo w przygotowaniach i udział w zawodach sportowych 3.107 zawodników

³⁰ W 2013 r. zorganizowano konferencję poświęconą organizacji i zarządzaniu sportem osób niepełnosprawnych, w której udział wzięło 62 uczestników, w tym m.in. trenerzy kadr paraolimpijskich oraz przedstawiciele pzs, związków sportowych i organizacji sportu osób niepełnosprawnych. W 2014 r. zorganizowano konferencję dla trenerów szkolenia olimpijskiego i paraolimpijskiego biorących udział w przygotowaniach do Rio de Janeiro 2016, której celem było wsparcie w procesie przygotowań letnich igrzysk olimpijskich i paraolimpijskich. W 2015 r. zorganizowano szkolenie pn. „Psychologia sportu dla trenerów kadry paraolimpijskiej”, w którym udział wzięło 14 trenerów kadry paraolimpijskiej.

³¹ W 2014 r. przeprowadzono kontrolę w Polskim Komitecie Paraolimpijskim w zakresie wydatkowania środków dotacji celowej udzielonej z budżetu państwa w 2013 r. na realizację zadania publicznego pn. Przygotowania do igrzysk paraolimpijskich na podstawie umowy nr 2013/0106/0133/UDot/SN/DSW/MP z 8 kwietnia 2013 r. prawidłowości wykonywania zadań. Realizację umowy i wydatkowanie środków dotacji celowej Minister SiT ocenił pozytywnie. Stwierdzone uchybienia dotyczyły braku dokumentów potwierdzających sposób i kryteria wyboru podmiotu, który pośredniczył w ubezpieczeniu uczestników podczas zgrupowań i konsultacji.

sportów wyczynowych. Liczba zawodników objętych szkoleniem wzrosła z 999 w 2013 r. do 1.054 w 2015 r., tj. o 5,5%. W latach 2013-2015 w ramach przygotowań zorganizowano ogółem 956 zgrupowań i konsultacji krajowych, 44 zgrupowania i konsultacje zagraniczne, zawodnicy wzięli udział w 477 zawodach zagranicznych i 268 krajowych oraz zapewniano zawodnikom m.in. suplementy i odżywkę, badania diagnostyczne i sprzęt sportowy.

Pomimo zmniejszenia stanu kadry narodowej w latach 2013-2015 ze 1.135 do 1.054 zawodników, niepełnosprawni sportowcy osiągnęli wysokie wyniki sportowe, potwierdzone zdobyciem 591 medali (187 złotych, 199 srebrnych, 205 brązowych), w tym: 169 w 2013 r., 241 w 2014 r. i 181 w 2015 r. Niższa liczba medali w 2015 r. niż w 2014 r. wynikała m.in. z sezonowości rozgrywania zawodów, dużej liczby medali zdobytych w 2014 r. na IG (48 medali) i ME (180 medali). W latach 2013-2015 zawodnicy zajęli 550 miejsc 4-8 na IP, IG, MŚ i ME, przy czym ich liczba wzrosła ze 133 do 208.

W latach 2013-2016 kontynuowano proces przejmowania przez pzs szkolenia sportowego zawodników kadry narodowej sportów wyczynowych (w 2013 r. – dziewięć, 2014 r. – 13, w 2015 r. i 2016 r. – po 15 pzs). Uwaga w tym zakresie NIK dotyczy braku podjęcia przez Ministra wystarczających działań na rzecz integracji sportu osób niepełnosprawnych z osobami niepełnosprawnymi w zakresie zapewnienia realizacji szkolenia i treningu zawodników niepełnosprawnych z pełnosprawnymi oraz niewystarczającego szkolenia kadry trenerskiej i instruktorskiej (w latach 2013-2015 na dofinansowanie tego zadania przeznaczono 19 tys. zł, co stanowiło 0,4% wydatków). Ponadto uwaga NIK dotyczy niewielkiej liczby kontroli zadań sportu wyczynowego osób niepełnosprawnych.

4. Przyznawanie stypendiów sportowych dla członków kadry narodowej oraz nagród pieniężnych za wybitne osiągnięcia sportowe i osiągnięcia w działalności w zakresie sportu osób niepełnosprawnych

Opis stanu faktycznego

4.1. W latach 2013-2016 (do 30 czerwca) Minister SiT na podstawie rozporządzenia w sprawie stypendiów sportowych, przyznał stypendia sportowe za osiągnięte wyniki sportowe we współzawodnictwie międzynarodowym 766 zawodnikom niepełnosprawnym w łącznej kwocie 15.523,3 tys. zł (w 2013 r. – 183 osobom w kwocie 3.062,4 tys. zł, w 2014 r. – 181 osobom w kwocie 4.582,2 tys. zł, w 2015 r. 213 osobom w kwocie 4.929,8 tys. zł oraz w 2016 r. 189 osobom w kwocie 2.948,9 tys. zł). W ww. okresie dwóch zawodników niepełnosprawnych zostało pozbawionych stypendiów sportowych.

W latach 2013-2016 Minister SiT przyznawał stypendia sportowe na podstawie § 2 ust. 2 rozporządzenia w sprawie stypendiów sportowych, tj. z własnej inicjatywy, w sytuacjach gdy spełnione były przesłanki prawa materialnego i dotyczyły m.in. przedłużenia okresu wypłaty stypendium, zgodnie z § 3 tego rozporządzenia. Na podstawie § 2 ust. 2 ww. rozporządzenia wydano w latach 2013-2016 (do 30 czerwca) ogółem 513 decyzji (w 2013 r. – 61; w 2014 r. – 160; w 2015 r. – 152, w 2016 r. – 140) za wyniki sportowe określone w § 4 ust. 2-4 i w § 5 ust. 1-3 tego rozporządzenia.

W latach 2013-2015 Minister SiT rozpatrzył negatywnie dziewięć wniosków o przyznanie stypendium sportowego dla zawodników niepełnosprawnych, z uwagi na niespełnienie przesłanki § 5 ust. 1³² rozporządzenia w sprawie stypendiów sportowych. Wartość nieprzyznanych stypendiów, przy założeniu 12-miesięcznego okresu wypłaty, wynosiłaby łącznie w latach 2013-2015 – 596,2 tys. zł (w 2013 r. – 389,2 tys. zł, w 2014 r. – 138 tys. zł, w 2015 r. – 69 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 69-72, 73-104)

W latach 2013-2015 w ramach „Programu dofinansowania zadań związanych z przygotowaniem kadry narodowej do udziału w igrzyskach paraolimpijskich, igrzyskach głuchych, mistrzostwach świata lub mistrzostwach Europy w sportach olimpijskich lub nieolimpijskich” zawarto z PKPar trzy umowy dotyczące wypłaty stypendiów sportowych:

³² Członek kadry narodowej może otrzymać stypendium, jeżeli w zawodach brało udział co najmniej 8 państw w danej konkurencji, przy czym w konkurencjach indywidualnych brało udział co najmniej 12 osób, a w konkurencjach zespołowych co najmniej 8 drużyn, osad lub załóg.

- z dnia 8 kwietnia 2013 r. w kwocie 3.486,2 tys. zł, w tym na wypłatę stypendiów 1.764,9 tys. zł (dofinansowanie wykorzystano w całości);
- z dnia 17 lutego 2014 r. w kwocie 3.200 tys. zł, w tym na wypłatę stypendiów 2.556,6 tys. zł, z czego wykorzystano 2.556,1 tys. zł;
- z dnia 9 marca 2015 r. w kwocie 2.707 tys. zł, w tym na wypłatę stypendiów 2.381,7 tys. zł, z czego wykorzystano 2.377,9 tys. zł.

W ww. umowach określono, że Minister SiT zleca PKPar realizację zadań, na podstawie art. 47 i art. 151 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych³³ oraz art. 29 ust. 1 i 7 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. ustawy o sporcie³⁴ (w umowie z 2014 i 2015 r. na podstawie art. 29 ust. 7 ustawy o sporcie). Stwierdzono, że Minister w latach 2013-2015 wydawał zawodnikom decyzje o przyznaniu stypendium z własnej inicjatywy na podstawie § 2 ust. 2 rozporządzenia w sprawie stypendiów sportowych.

(dowód: akta kontroli str. 69-735, 1119-1243)

W latach 2013-2016 Minister SiT przyznał, zgodnie z § 4 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia w sprawie stypendiów sportowych część zmienną stypendium sportowego sześciu zawodnikom realizującym indywidualne programy szkolenia, w 2015 – dwóm zawodnikom i w 2016 r. – czterem zawodnikom. Dwa wnioski o przyznanie części zmiennej stypendium złożone w 2015 r. zostały rozpatrzone negatywnie, z uwagi na niespełnienie przesłanki przepisów prawa materialnego przywołanego rozporządzenia.

(dowód: akta kontroli str. 69-72)

Badanie 30 stypendiów w latach 2013-2015, w tym stypendiów przyznanych na wniosek pzs oraz z inicjatywy własnej Ministra SiT (po 10 w każdym roku) wykazało, że: Minister przyznawał stypendia na pisemny wniosek właściwego pzs oraz z inicjatywy własnej. Stypendia otrzymali niepełnosprawni członkowie kadry narodowej, którzy w formie pisemnej zobowiązali się do realizacji opracowanego przez właściwy pzs programu przygotowań do IP, IG, MŚ lub ME oraz udziału w tych zawodach. Stypendia ustalano zgodnie z podstawą ustalenia miesięcznej wysokości stypendium określonej w § 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie stypendiów sportowych (2.300 zł).

(dowód: akta kontroli str. 74-77, 78-104)

4.2. W latach 2013-2016 (do 30 czerwca) zawodnikom niepełnosprawnym przyznano, na podstawie § 3 ust. 1, § 4 ust. 1 i § 5 rozporządzenia Ministra Sportu i Turystyki z dnia 2 października 2012 r. w sprawie określenia rodzajów wyróżnień i wysokości nagród pieniężnych za wybitne osiągnięcia sportowe³⁵, nagrody za osiągnięte wybitne wyniki sportowe we współzawodnictwie międzynarodowym. Nagrody otrzymało 164 zawodników w łącznej kwocie 1.770,6 tys. zł, (w 2013 r. – 47 osób w kwocie 921,4 tys. zł, w 2014 r. – 60 w kwocie 714 tys. zł, w 2015 r. 45 w kwocie 1.043,1 tys. zł, w 2016 r. 12 w kwocie 135,1 tys. zł). Minister SiT przyznawał nagrody na pisemny wniosek właściwego związku sportowego oraz w obowiązujących terminach, określonych w § 6 rozporządzenia w sprawie nagród pieniężnych.

Badanie przyznania dziewięciu nagród pieniężnych zawodnikom niepełnosprawnym za wybitne osiągnięcia sportowe w latach 2013-2015, w tym na wniosek związku sportowego (po trzy rocznie) wykazało, że nagrody ustalono zgodnie z podstawą określoną w art. 34 ust. 3 ustawy o sporcie (2.300 zł), a ich wysokość nie przekraczała 14-krotności tej kwoty. Nagrody przyznano zawodnikom startującym wyłącznie w kategorii wiekowej senior, w wysokości zgodnej z wielokrotnością podstawy oraz zgodnie z warunkami określonymi w § 4 ust. 1 i 2 oraz § 5 rozporządzenia w sprawie nagród pieniężnych.

(dowód: akta kontroli str. 52-53, 69-72)

³³ Dz. U. z 2013 r. poz. 885, ze zm. Dalej: ustawa o finansach publicznych.

³⁴ Dz. U. z 2016 r. poz. 176. Dalej: ustawa o sporcie.

³⁵ Dz. U. poz. 1107. Dalej: rozporządzenie w sprawie nagród pieniężnych.

4.3. W latach 2013-2016 (do 30 czerwca) Minister przyznawał na wniosek związków sportowych nagrody pieniężne, odznaki i wyróżnienia osobom wyróżniającym się osiągnięciami w działalności w zakresie sportu osób niepełnosprawnych oraz trenerom prowadzącym lub uczestniczącym w procesie szkolenia zawodników. Minister SiT nie przyznawał nagród pieniężnych z inicjatywy własnej lub na wniosek organów wykonawczych jednostek samorządu terytorialnego. Nagrody pieniężne otrzymało ogółem 209 trenerów w łącznej kwocie 1.454,8 tys. zł (w 2013 r. - 48 osób w kwocie 497 tys. zł, w 2014 r. - 84 w kwocie 442,6 tys. zł, w 2015 r. - 65 w kwocie 477 tys. zł i w 2016 r. - 12 w kwocie 38,2 tys. zł).

Kontrola przyznania sześciu nagród pieniężnych trenerom za osiągnięcia w działalności w zakresie sportu osób niepełnosprawnych w latach 2013-2015 wykazała, że: nagrody ustalono zgodnie z podstawą ustalenia wysokości nagrody oraz wysokość nagród nie przekraczała 8-krotności tej kwoty (art. 35 ust. 3 ustawy o sporcie); Minister SiT przyznał nagrody pieniężne na pisemny wniosek związku sportowego (art. 35 ust. 2 ww. ustawy); wnioski o nagrody zawierały dane określone w § 11 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sportu i Turystyki z dnia 10 października 2012 r. w sprawie odznak, wyróżnień oraz nagród pieniężnych za osiągnięcia w działalności w zakresie sportu³⁶; nagrody pieniężne przyznano trenerom wyróżniającym się szczególną aktywnością i uzyskującym wybitne osiągnięcia w działalności w zakresie sportu osób startujących wyłącznie w kategorii wiekowej senior, zgodnie z warunkami określonymi w § 10 ust. 1 i 2 tego rozporządzenia. Wnioskodawcy dołączali do wniosków komunikaty z mistrzostw lub igrzysk, dokumentujące osiągnięcia medalowe prowadzonych przez trenerów zawodników.

Odznakę „Za zasługi dla sportu”³⁷ przyznano 22 osobom, w tym: w 2013 r. dwóm osobom, w 2014 r. – 18 osobom oraz w 2015 r. – dwóm osobom.

(dowód: akta kontroli str. 18-48, 49-51, 54, 69-72)

4.4. Na podstawie art. 36 ust. 1 pkt 3-4 ustawy o sporcie, reprezentantom Polski zakwalifikowanym na igrzyska paraolimpijskie lub zawody sportowe osób niepełnosprawnych odbywające się przed 1992 r., będące odpowiednikiem igrzysk paraolimpijskich oraz zakwalifikowanym na igrzyska głuchych lub zawody sportowe odbywające się przed 2001 r., będące odpowiednikiem igrzysk głuchych, przysługuje świadczenie pieniężne ze środków budżetu państwa³⁸. W latach 2013-2016 wysokość świadczenia dla tych osób była równa wysokości świadczeń dla medalistów igrzysk olimpijskich i medalistów zawodów Przyjaźń 84, w latach 2013-2015 wynosiła 2.483,77 zł, a w 2016 r. 2.623,38 zł.

W latach 2013-2016 (do 31 maja) MSiT wypłaciło świadczenia pieniężne dla medalistów igrzysk paraolimpijskich, zawodów sportowych osób niepełnosprawnych odbywających się przed 1992 r., będących odpowiednikiem igrzysk paraolimpijskich, igrzysk głuchych oraz zawodów sportowych odbywających się przed 2001 r., będących odpowiednikiem igrzysk głuchych dla 952 osób na łączną kwotę 23.902,2 tys. zł (w 2013 r. dla 229 osób – 6.752,9 tys. zł; w 2014 r. dla 236 osób – 6.906,5 tys. zł, w 2015 r. dla 241 osób – 7.035,5 tys. zł, w 2016 r. (do 31 maja) dla 246 osób – 3.207,3 tys. zł). W latach 2013-2016 świadczenia pieniężne przyznano także 29 medalistom igrzysk paraolimpijskich i igrzysk głuchych (w 2013 i 2014 r. otrzymało je po siedem osób, w 2015 r. – dziewięć, w 2016 r. – sześć osób).

(dowód: akta kontroli str. 6-7, 8-17)

³⁶ Dz. U. poz. 1126.

³⁷ Odznaka „Za zasługi dla sportu” może zostać przyznana trenerom oraz innym osobom wyróżniającym się szczególną aktywnością i uzyskującym wybitne osiągnięcia w działalności w zakresie sportu.

³⁸ Zgodnie z art. 36 ust. 2 ustawy o sporcie świadczenie przysługuje osobie, która zdobyła co najmniej jeden medal na wymienionych zawodach sportowych, ukończyła 40 rok życia, nie uczestniczy we współzawodnictwie sportowym organizowanym przez polski związek sportowy, ma obywatelstwo polskie, ma stałe miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej i nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

Ustalono
nieprawidłowości i
uwagi

1. Minister SiT w latach 2013-2015 udzielał dofinansowania PKPar na wypłatę stypendiów sportowych dla członków kadry narodowej z naruszeniem przepisów rozporządzenia w sprawie stypendiów sportowych. PKPar udzielono dofinansowania na wypłatę stypendiów na podstawie umów: z dnia 8 kwietnia 2013 r. w kwocie 1.764,9 tys. zł; z dnia 17 lutego 2014 r. w kwocie 2.556,1 tys. zł; z dnia 9 marca 2015 r. w kwocie 2.377,9 tys. zł.

Było to niezgodne z § 6 ust. 1 i 4 rozporządzenia w sprawie stypendiów sportowych, stanowiącymi, że wypłaty stypendiów i obsługę finansową stypendiów dokonuje właściwy polski związek sportowy ze środków przekazywanych na ten cel przez ministra. W § 1 ust. 2 ww. umów wskazano, że Minister przekazuje zleceniobiorcy (PKPar) środki na wypłacanie stypendiów sportowych na zasadach określonych w rozporządzeniu w sprawie stypendiów sportowych.

Pan Jarosław Stawiarski wyjaśnił m.in., że PKPar dokonywał wypłat stypendiów sportowych dla zawodników niepełnosprawnych realizujących programy przygotowań w sportach, w których nie działały właściwe pzs. Przyjęte rozwiązanie było dostosowane do okoliczności, jakie wystąpiły po wejściu w życie ustawy o sporcie, tj. braku istnienia i działania pzs w sportach osób niepełnosprawnych, które na podstawie przepisów rozporządzenia w sprawie stypendiów sportowych realizowałyby wypłaty stypendiów sportowych. Minister SiT wskazał, że od 2016 r. wypłaty stypendiów realizowane są przez właściwe pzs. Stwierdzono, że w 2016 r. Minister podpisał umowy z 21 pzs, obejmujące dokonywanie wypłat stypendiów niepełnosprawnym członkom kadry narodowej.

Zdaniem NIK przed udzieleniem dofinansowania Minister powinien dostosować przepisy rozporządzenia w sprawie stypendiów sportowych, w celu umożliwienia wypłacania stypendiów przez inne niż polskie związki sportowe uprawnione przepisami podmioty.

(dowód: akta kontroli str. 1119-1243, 1244-1247, 1248-1251, 1572)

2. NIK zwraca uwagę na niewprowadzenie przez Ministra zmian, umożliwiających przyznawanie stypendiów sportowych zawodnikom, którzy uzyskali medale oraz zajęli miejsca 4-8 na igrzyskach paraolimpijskich, igrzyskach głuchych, mistrzostwach świata i mistrzostwach Europy.

Zawodnicy niepełnosprawni, którzy zdobyli medale oraz zajęli miejsca 4-8 na igrzyskach paraolimpijskich, igrzyskach głuchych, mistrzostwach świata i mistrzostwach Europy, nie uzyskali stypendiów sportowych w związku z niespełnianiem przesłanki określonej w § 5 ust. 1 rozporządzenia w sprawie stypendiów sportowych, dotyczącej udziału we współzawodnictwie sportowym objętym programem igrzysk olimpijskich, igrzysk paraolimpijskich, igrzysk głuchych oraz w mistrzostwach świata lub mistrzostwach Europy w konkurencjach olimpijskich lub współzawodnictwie międzynarodowym nieobjętym programem igrzysk olimpijskich, igrzysk paraolimpijskich lub igrzysk głuchych, co najmniej 8 państw w danej konkurencji, przy czym w konkurencjach indywidualnych udziału co najmniej 12 osób, a w konkurencjach zespołowych co najmniej 8 drużyn, osad lub załóg.

W latach 2013-2015 dziewięciu niepełnosprawnych zawodników kadry narodowej, medalistów mistrzostw świata i mistrzostw Europy (dwóch złotych, pięciu srebrnych, dwóch brązowych), pomimo złożonych do Ministra wniosków, nie otrzymało stypendium sportowego, w związku z niespełnianiem przesłanki określonej w § 5 ust. 1 ww. rozporządzenia. Z danych MSiT wynika, że w latach 2013-2015 stypendiów sportowego nie uzyskało 213 zawodników niepełnosprawnych, którzy zajęli miejsca 1-3 oraz 124 zawodników, którzy zajęli miejsca 4-8 na IG, MŚ i ME (nie składali wniosków o przyznanie stypendium do Ministra).

Pan Jarosław Stawiarski wyjaśnił m.in., że w 2014 r. podjęto prace nad zmianą przepisów, regulujących sposób wypłaty stypendiów sportowych. Projekt rozporządzenia został ujęty w wykazie prac legislacyjnych Ministra SiT. W odniesieniu do zgłaszanych zmian w ww. projekcie rozważano wprowadzenie rozwiązania, zgodnie z którym zawodnicy kadry narodowej, w sportach objętych programem igrzysk paraolimpijskich i igrzysk głuchych, którzy zajęli miejsca od 1 do 3, a jednocześnie nie spełniali warunku § 5 ust. 1 ww. rozporządzenia, będą mogli otrzymać stypendium sportowe. Obecnie projekt jest przedmiotem uzgodnień wewnętrznych resortu. Ponadto stwierdził, że zawodnicy niepełnosprawni mogą otrzymywać wsparcie finansowe pochodzące z innych źródeł, w tym

nagrody pieniężne za wybitne wyniki sportowe, świadczenia pieniężne przyznane na podstawie art. 34 i 36 ustawy o sporcie oraz nagrody i stypendia finansowane przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie art. 31 tej ustawy.

Zdaniem NIK aktualnie obowiązujące przepisy ograniczają przyznawanie stypendiów sportowych dla niepełnosprawnych zawodników oraz nie stanowią wystarczającej motywacji do uprawiania sportu i osiągania przez nich coraz lepszych wyników sportowych. W ocenie NIK wskazane jest podjęcie działań w celu wprowadzenia rozwiązań prawnych umożliwiających przyznawanie stypendiów sportowych zawodnikom, którzy zajęli co najmniej miejsca od 1 do 3 w sportach objętych programem igrzysk paraolimpijskich i igrzysk głuchych.

(dowód: akta kontroli str. 69-72, 1117-1118, 1244-1247, 1248-1251)

Ocena cząstkowa

Minister SiT prawidłowo przyznawał stypendia sportowe, nagrody pieniężne i wyróżnienia za wybitne osiągnięcia sportowe, odznaki, wyróżnienia i nagrody pieniężne za osiągnięcia w działalności w zakresie sportu osób niepełnosprawnych oraz świadczenia pieniężne dla reprezentantów Polski.

W latach 2013-2016 (do 30 czerwca) Minister wspierał sportowców i trenerów przyznając 766 zawodnikom kadry narodowej stypendia sportowe (15.523,3 tys. zł), 164 zawodnikom nagrody pieniężne za wybitne osiągnięcia sportowe (1.770,6 tys. zł), 209 trenerom nagrody za osiągnięcia w działalności w zakresie sportu osób niepełnosprawnych (1.454,8 tys. zł) oraz świadczenia pieniężne dla 952 reprezentantów Polski (23.902,2 tys. zł).

Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła bezpodstawnego udzielania przez Ministra SiT w latach 2013-2015 dofinansowania PKPar na wypłatę stypendiów sportowych dla członków kadry narodowej (6.698,9 tys. zł), pomimo że zgodnie z § 6 ust. 1 i 4 rozporządzenia w sprawie stypendiów sportowych, podmiotem uprawnionym do wypłaty oraz obsługi finansowej stypendiów może być tylko właściwy polski związek sportowy.

NIK zwraca uwagę, że obowiązujące przepisy ww. rozporządzenia uniemożliwiają przyznawanie stypendiów sportowych medalistom i zawodnikom niepełnosprawnym, którzy zajęli miejsca 4-8 na IP, IG, MŚ i ME, w związku z uczestnictwem w tych zawodach mniejszej niż wymagana liczby państw, osób, drużyn, osad lub załóg.

5. Promocja sportu osób niepełnosprawnych

Opis stanu faktycznego

5.1. W zakresie promocji sportu osób niepełnosprawnych w dokumentach strategicznych, w *Strategii rozwoju sportu do roku 2015* przyjęto do realizacji zadanie 1.2.5. *Promocja sportu i aktywności fizycznej osób niepełnosprawnych*.

W *Programie Rozwoju Sportu do roku 2020*, w ramach Priorytetu 2.2., w Kierunku interwencji 2.2.1. *Przeciwdziałanie przejawom dyskryminacji w sporcie*, do najważniejszych działań należy m.in. promocja w środowisku sportowym, w tym kibiców i uczestników współzawodnictwa sportowego, tematu równego traktowania sportowców niepełnosprawnych. W ramach Priorytetu 2.3., w Kierunku interwencji 2.3.2. *Wsparcie integracji osób niepełnosprawnych poprzez ich uczestnictwo w sporcie*, za jedno z najważniejszych działań uznano m.in. promocję aktywności fizycznej wśród osób niepełnosprawnych.

5.2. W latach 2013-2016 (do 31 maja) MSiT, w tym DS i DSW nie przeprowadzały ani nie zlecały wykonania badań lub analiz w zakresie promocji sportu wyczynowego osób niepełnosprawnych. Pan Dariusz Buza wyjaśnił to ograniczonymi środkami finansowymi na promocję sportu powszechnego oraz niewielką liczbą realizowanych projektów.

5.3. W latach 2013-2016 (do 31 maja) zawarto łącznie 16 umów na dofinansowanie zadań dotyczących promocji sportu powszechnego (4-5 w skali roku), na łączną kwotę 1.024 tys. zł³⁹ (siedem umów w kwocie 455 tys. zł z FRKF i dziewięć umów w kwocie 569 tys. zł z budżetu państwa).

³⁹ W latach 2013-2015 kwota ta obejmuje kwotę wykorzystanego dofinansowania, a w 2016 r. kwotę wynikającą z zawartych umów.

Ogółem w latach 2013-2015 na promocję sportu powszechnego przeznaczono 769 tys. zł, co stanowiło 1,9% środków z FRKF i budżetu państwa przeznaczonych na sport powszechny osób niepełnosprawnych w łącznej wysokości 41.321 tys. zł (FRKF – 40.752 tys. zł, budżet państwa – 569 tys. zł), natomiast na promocję sportu wyczynowego przeznaczono 250 tys. zł, co stanowiło 0,4% środków z FRKF i budżetu państwa przeznaczonych na sport wyczynowy osób niepełnosprawnych w łącznej wysokości 57.794 tys. zł.

W ramach dofinansowanych zadań w zakresie promocji sportu powszechnego osób niepełnosprawnych, w latach 2013-2016 (do 31 maja) działania zostały skierowane ogółem do ponad 2,5 mln odbiorców, w tym osób niepełnosprawnych.

W 2013 r. ze środków FRKF dofinansowano cztery projekty (zadania) w zakresie promocji sportu osób niepełnosprawnych w łącznej kwocie 200 tys. zł, których odbiorcami było ok. 2.037 tys. osób (w tym 60,3 tys. zł na rzecz Olimpiad Specjalnych Polska na kampanię informacyjną billboardową na rzecz osób z niepełnosprawnością intelektualną, skierowaną do 2 mln odbiorców). W 2014 r. z budżetu państwa dofinansowano cztery projekty (zadania) w łącznej kwocie 260 tys. zł, z którymi mogło zapoznać się ok. 39 tys. osób. W 2015 r. z budżetu państwa dofinansowano pięć projektów (zadań) w łącznej kwocie 309 tys. zł, z którymi mogło zapoznać się ok. 243,5 tys. osób. W 2016 r. z FRKF dofinansowano trzy projekty na kwotę 255 tys. zł, którymi planowano objąć 237,5 tys. odbiorców.

(dowód: akta kontroli str. 59-68)

5.4. W latach 2013-2016 (do 31 maja) Minister SiT zawarł dwie umowy na dofinansowanie zadań promocji sportu wyczynowego, dotyczących wspierania promocji sportu poprzez dofinansowanie organizacji imprez mistrzowskich w Polsce na łączną kwotę 250 tys. zł (w 2014 r. – 200 tys. zł, 2015 r. – 50 tys. zł). Zorganizowane imprezy (w 2014 r. Festiwal Sportowy Promujący Sport Paraolimpijski oraz w 2015 r. Mistrzostwa Świata Boccia Open Poznań 2015) promowały różnorodne formy aktywności fizycznej oraz prozdrowotne, społeczne, wychowawcze i edukacyjne wartości sportu wśród dzieci, młodzieży i osób niepełnosprawnych. W 2014 r. uczestniczyło w nich 221,3 tys. odbiorców. Zakładanymi efektami ich realizacji było wzmocnienie organizacyjne danych sportów, zwiększenie motywacji zawodników do podjęcia aktywności sportowej, integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem osób pełnosprawnych, popularyzacja sportów osób niepełnosprawnych, popularyzacja wolontariatu. Informacje o imprezie festiwalowej podawano w mediach lokalnych, regionalnych i ogólnopolskich (m.in. w TVP Sport, Radio Eska, transmisje z otwarcia i meczów finałowych mistrzostw w TVP Elbląg) oraz o mistrzostwach w boccii w mediach (TVP Poznań, TVP Sport, „Gazeta Wyborcza”) i portalach społecznościowych.

W ramach wspierania promocji sportu poprzez dofinansowywanie organizacji imprez mistrzowskich w Polsce DSW nie realizował zadań promujących zimowe sporty paraolimpijskie i nieolimpijskie. W przypadku zimowych sportów paraolimpijskich żaden podmiot nie wnioskował o dofinansowanie realizacji tych zadań, natomiast w przypadku sportów nieolimpijskich wnioski podmiotów zostały rozpatrzone negatywnie z przyczyn formalnych.

(dowód: akta kontroli str. 55-58, 59-68, 1670)

Ustalone
nieprawidłowości
i uwagi

1. Uwaga NIK dotyczy niskich nakładów na promocję sportu powszechnego i wyczynowego osób niepełnosprawnych oraz braku strategii promocji sportu osób niepełnosprawnych, pomimo uznania promocji sportu i aktywności fizycznej osób niepełnosprawnych za istotne zadanie w *Strategii rozwoju sportu w Polsce do roku 2015* oraz w *Programie Rozwoju Sportu do roku 2020*.

W latach 2013-2015 na promocję sportu powszechnego wydatkowano tylko 769 tys. zł, tj. 1,9% środków na sport powszechny, a na promocję sportu wyczynowego tylko 250 tys. zł, tj. 0,4% środków na sport wyczynowy. W latach 2014-2015 zaniechano dofinansowywania promocji ze środków FRKF.

Pan Jarosław Stawiarski wyjaśnił, że wysokość nakładów na promocję sportu wynikała w dużej mierze ze stopnia zainteresowania wnioskodawców tą formą działań. Wskazał, że

priorytetowo traktowane są inne obszary wsparcia sportu powszechnego, np. organizacja zajęć sekcji sportowych, imprez i obozów sportowych, zakupu sprzętu sportowego. W 2016 r. zgłoszono tylko 13 wniosków na zadania promocji, z czego dofinansowanie uzyskało pięć (z planowanej kwoty 500 tys. zł wykorzystano 335 tys. zł). Ponadto Minister SiT wyjaśnił, że kumulacja wszystkich środków przeznaczonych na promocję sportu w ramach budżetu państwa z pominięciem FRKF w latach 2014-2015 wynikała z koncepcji realizacji promocji ówczesnego kierownictwa MSiT.

Ministerstwo w latach 2013-2016 nie posiadało strategii promocji sportu powszechnego i sportu wyczynowego osób niepełnosprawnych. DS oraz DSW wskazywały, iż promocja sportu osób niepełnosprawnych była tylko zadaniem uzupełniającym główne programy wspierania sportu powszechnego i wyczynowego. Pani Urszula Włodarczyk wyjaśniła, że w latach 2014-2016 promocję sportu wyczynowego realizowano w ramach wspierania promocji sportu poprzez dofinansowanie organizacji imprez mistrzowskich w Polsce. Pan Dariusz Buza poinformował, że promocję sportu powszechnego realizowano poprzez dofinansowanie działań: organizacji kampanii informacyjnych i promocyjnych; opracowania, druku i dystrybucji wydawnictw, organizacji imprez promocyjno-integracyjnych i wystaw fotograficznych.

Zdaniem NIK przeznaczanie niskich nakładów na promocję wynikało z braku w MSiT strategii promocji sportu osób niepełnosprawnych oraz nieokreślenia priorytetowych działań promocyjnych o szerokim odbiorze społecznym (ogólnopolskich).

NIK zauważyła, że potrzebne jest opracowanie i przyjęcie przez MSiT strategii promocji sportu osób niepełnosprawnych, wskazującej działania promujące sport powszechny i wyczynowy (m.in. przygotowania i udział kadry narodowej w IP, IG, MŚ i ME; promocję widowiskowych dyscyplin sportu; wykorzystania w promocji wizerunku niepełnosprawnych zawodników uzyskujących wysokie osiągnięcia sportowe; promocję aktywności fizycznej osób niepełnosprawnych). Niezbędne jest też zwiększenie finansowania promocji sportu, zwłaszcza prowadzonej w mediach publicznych (telewizji publicznej i radiu publicznym) oraz w Internecie.

(dowód: akta kontroli str. 55-58, 1300-1302, 1308-1312)

2. Uwaga NIK dotyczy nienawiązania przez MSiT współpracy z mediami publicznymi w zakresie promocji sportu osób niepełnosprawnych. Ponadto Minister nie kontynuował działań w celu uznania letnich i zimowych igrzysk paraolimpijskich za ważne wydarzenia o zasadniczym znaczeniu społecznym.

Minister SiT w skierowanym do przewodniczącego Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji piśmie z dnia 27 grudnia 2012 r. postulował wpisanie letnich i zimowych IP, jako wydarzeń o zasadniczym znaczeniu społecznym wymienionych w art. 20 b ust. 2 ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji⁴⁰. Uzasadniał to tym, że igrzyska paraolimpijskie stanowią najważniejszą imprezę sportową dla zawodników niepełnosprawnych, bezpośrednie relacje z Letnich Igrzysk Paraolimpijskich w Londynie w 2012 r. były nadawane w ponad 100 krajach, oczekiwaniami jednakowego traktowania zmagających sportowców niepełnosprawnych i pełnosprawnych przez Polaków, równego traktowania paraolimpiady i igrzysk olimpijskich, polepszenia upowszechnienia wiedzy o sporcie osób niepełnosprawnych i jego promocji. Stanowisko to potwierdził w piśmie z dnia 12 lipca 2013 r. Od 12 lipca 2013 r. Minister nie kontynuował działań w ww. zakresie. W *Strategii rozwoju sportu w Polsce do roku 2015* oraz w *Programie Rozwoju Sportu do roku 2020* nie uwzględniono ww. postulatu.

Pan Jarosław Stawiarski wyjaśnił, że ww. postulat może zostać wskazany w Dokumentie *Implementacyjnym PRS 2020*, który stanowi katalog narzędzi służących realizacji celów *Programu Rozwoju Sportu do roku 2020*. Wskazał też, że promocja sportu osób niepełnosprawnych znajduje się aktualnie wśród priorytetów Ministra SiT i realizowana jest poprzez zlecanie zadań promocyjnych w 2016 r., komunikację przez stronę internetową MSiT, profil na portalu Facebook (www.facebook.com/MSiT.GOV) oraz bezpośredni udział kierownictwa MSiT w promocji (np. wręczenie nominacji paraolimpijczykom).

⁴⁰ Dz. U. z 2016 r. poz. 639, ze zm.

W sprawie braku współpracy w promocji sportu osób niepełnosprawnych z mediami publicznymi Pan Jarosław Stawiarski wyjaśnił, że część komunikacji została przeniesiona do mediów społecznościowych, znacznie tańszych docierających do konkretnych odbiorców. Ponadto Minister dofinansował opracowanie, druk i dystrybucję albumu fotograficznego i zorganizowanie cyklu wystaw „Letnie Igrzyska Paraolimpijskie Rio de Janeiro 2016” oraz opracowanie i rozpowszechnianie dwóch krótkich filmów (od 30 sek. do 5 min.) poświęconych sportowcom niepełnosprawnym i igrzyskom paraolimpijskim, przeznaczonych do emisji w telewizji polskiej w okresie lipiec-grudzień 2016 r.

NIK z uznaniem przyjmuje informację, że promocja sportu osób niepełnosprawnych jest priorytetem Ministra SiT. Zdaniem NIK potrzebne jest podjęcie współpracy w zakresie promocji sportu osób niepełnosprawnych z mediami publicznymi (Telewizją Polską S.A. i Polskim Radiem S.A.). Wskazane jest również podjęcie działań mających na celu zapewnienie transmisji i relacji telewizyjnych z IP, IG, MŚ i ME osób niepełnosprawnych, ujęcie w *Dokumencie Implementacyjnym PRS 2020* działań i narzędzi promocyjnych w zakresie sportu osób niepełnosprawnych oraz kontynuacja działań w celu uznania letnich i zimowych igrzysk paraolimpijskich za ważne wydarzenia o zasadniczym znaczeniu społecznym.

(dowód: akta kontroli str. 1110-1116, 1300-1302, 1308-1312, 1382-1389, 1557-1571)

Ocena częściowa

NIK ocenia, że dotychczasowa promocja sportu powszechnego i wyczynowego oraz aktywności fizycznej osób niepełnosprawnych była niewystarczająca.

Zdaniem NIK Ministerstwo przypisało niewystarczającą rolę promocji w rozwoju sportu osób niepełnosprawnych. Pomimo uznania promocji sportu i aktywności fizycznej osób niepełnosprawnych za istotne zadanie w *Strategii rozwoju sportu w Polsce do roku 2015* i *Programie Rozwoju Sportu do roku 2020*, w *Dokumencie Implementacyjnym PRS 2020* nie wyodrębniono priorytetowych działań promocji sportu osób niepełnosprawnych oraz narzędzi i mierników ich realizacji. Słaba promocja wynikała też z przeznaczania w latach 2013-2015 zbyt niskich nakładów na działania promocyjne (1.019 tys. zł, co stanowiło 1% wydatków).

NIK zauważa także, że w okresie objętym kontrolą NIK w MSiT nie wypracowano strategii promocji sportu osób niepełnosprawnych. W latach 2013-2015 realizowano przede wszystkim zadania o zasięgu lokalnym i regionalnym. Zdaniem NIK zabrakło zlecania zadań na projekty promocyjne skierowane do szerokiego kręgu odbiorców, realizowane za pomocą mediów publicznych (telewizji publicznej i publicznego radia).

Uwaga NIK dotyczy nienawiązania przez MSiT współpracy z mediami publicznymi (Telewizją Polską S.A. i Polskim Radiem S.A.) oraz zaniechania w latach 2013-2015 działań w zakresie promocji sportu osób niepełnosprawnych w mediach publicznych.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴¹ wnosi o:

1. Zapewnienie rzetelnego dokumentowania oceny formalnej i merytorycznej ofert na dofinansowanie zadań sportu powszechnego, potwierdzonej podpisami osób dokonujących oceny.
2. Udzielanie dofinansowania na wypłacanie stypendiów sportowych dla członków kadry narodowej wyłącznie podmiotom uprawnionym do wypłaty tych stypendiów.

⁴¹ Dz. U. z 2015 r. poz. 1096, ze zm. Dalej: ustawa o NIK.

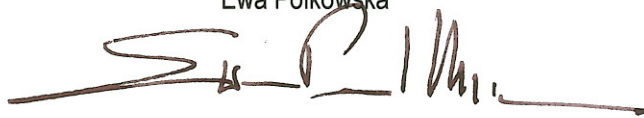
V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń	Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli. Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 3 ustawy o NIK Panu Ministrowi przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli.
Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków	Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań. W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 20 września 2016 r.

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli

Ewa Polkowska

Podpis

